

tepav

TEPAV Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu

Sayı 35 | Ocak 2024

"Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu" Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında TEPAV tarafından hazırlanmaktadır ve her ayın son Perşembe günü (resmi tatil olması durumunda izleyen ilk iş günü) proje kapsamında illerdeki Oda ve Borsaların ortak kararıyla belirlenmiş olan Akademik Danışmanlarla paylaşılmaktadır.

İçerik

- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

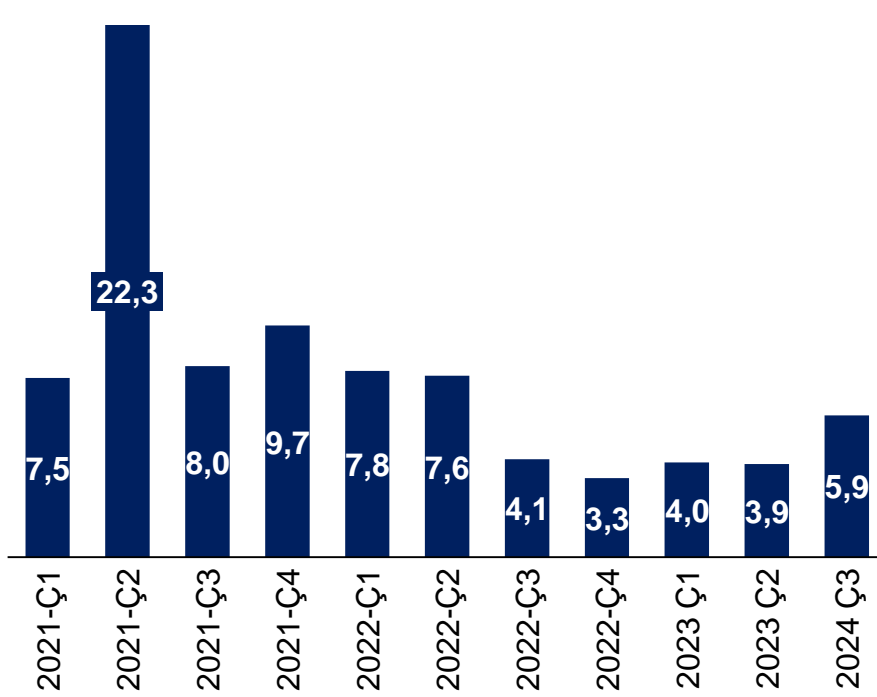
Büyüme, Üretim ve Satışlar

- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)
 - GSYİH büyümesi
 - Üretim, harcama ve gelir yönünden katkılar
- Üretim ve satışlar
 - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
 - Perakende Satış Hacim Endeksi
- Öncü göstergeler
- Ekonomik Güven Endeksi
- Büyüme Tahminleri

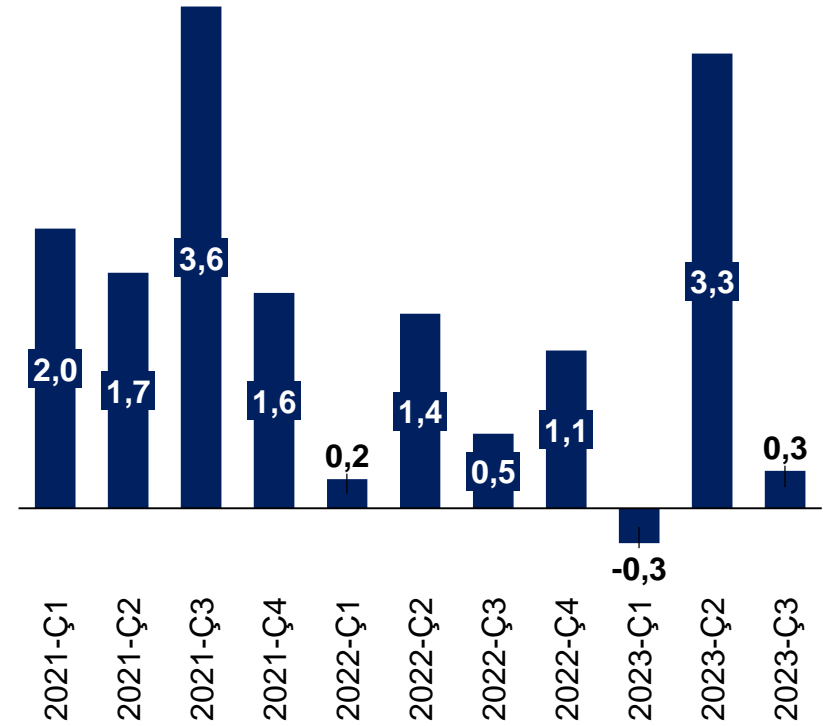
Yılın üçüncü çeyreğinde milli gelir %5,9 büyümeye kaydetmiştir.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış endeks büyümeye eğiliminin yavaşladığına işaret etmektedir.

GSYİH büyüme hızı (%) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim

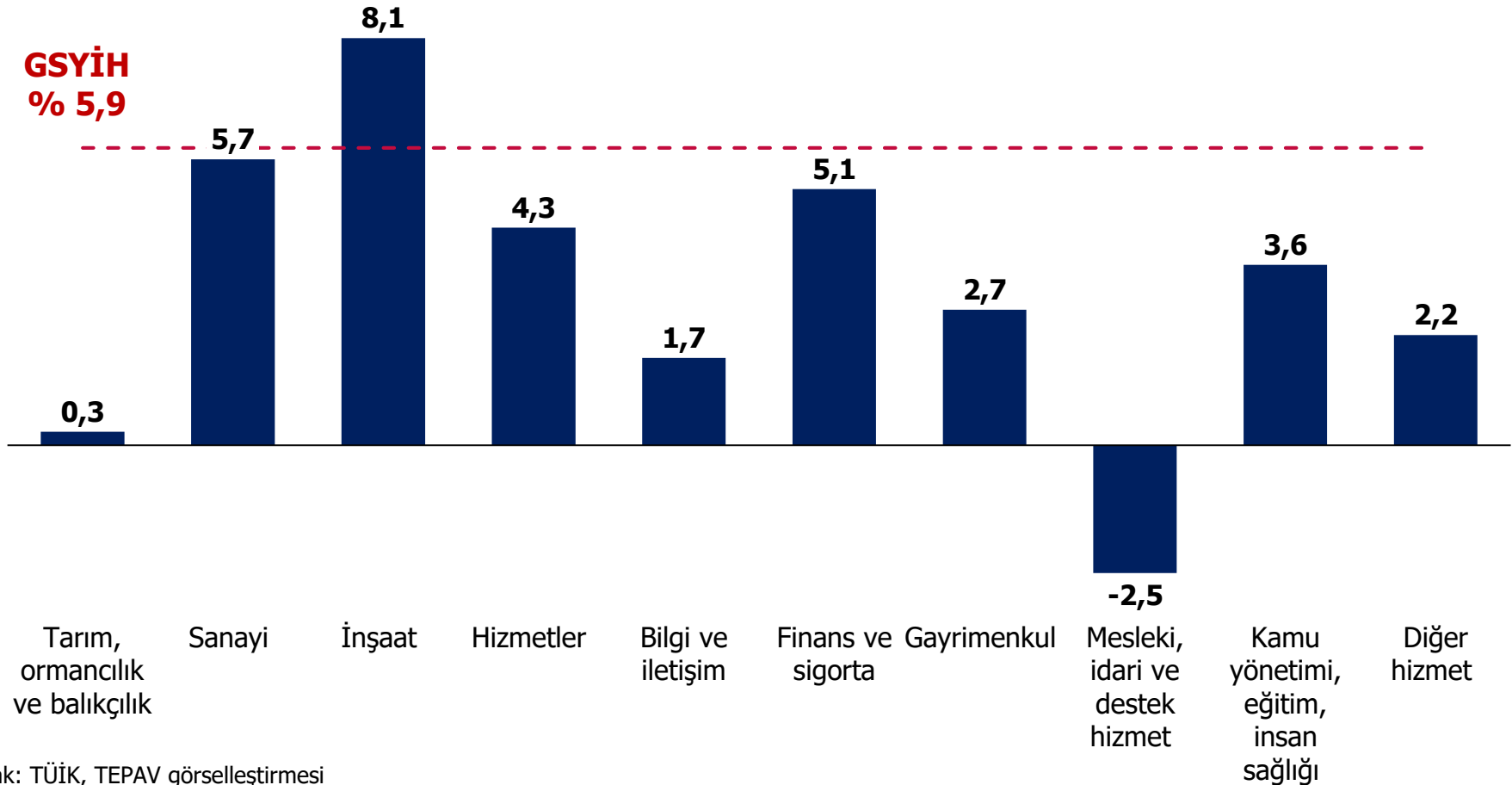

Bir önceki çeyreğe göre değişim
(mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış)

İnşaat büyümeyi sürükleyen ana sektör iken sanayi ve finans sektörleri büyümeyi desteklemiştir.

Mesleki ve idari hizmetler daralmıştır.

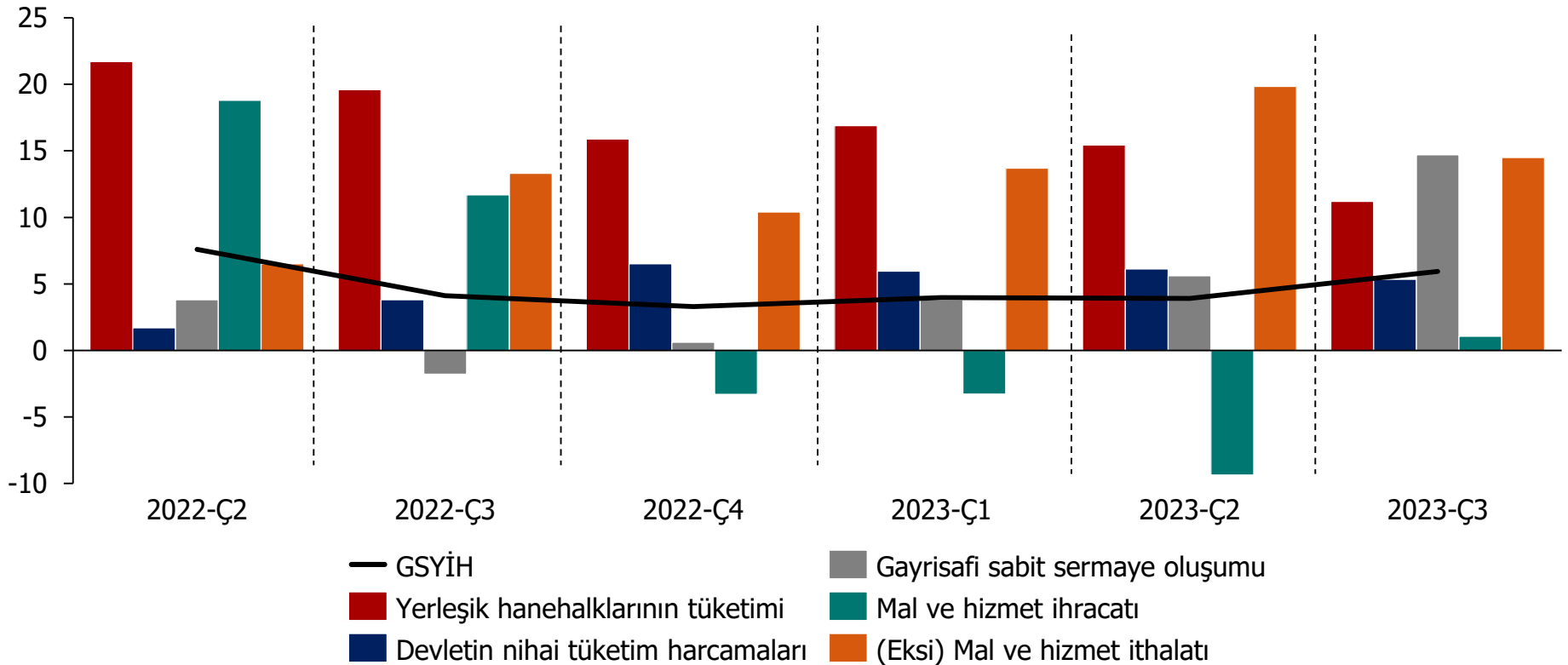
GSYİH iktisadi faaliyet kolları (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı, %) 2023 Ç3

Harcama tarafında ise özel ve kamu tüketimi ile yatırım harcamaları büyümeyi yukarı çekmektedir.

Net dış talep ve stok azalışı büyümeyi olumsuz etkilemiştir.

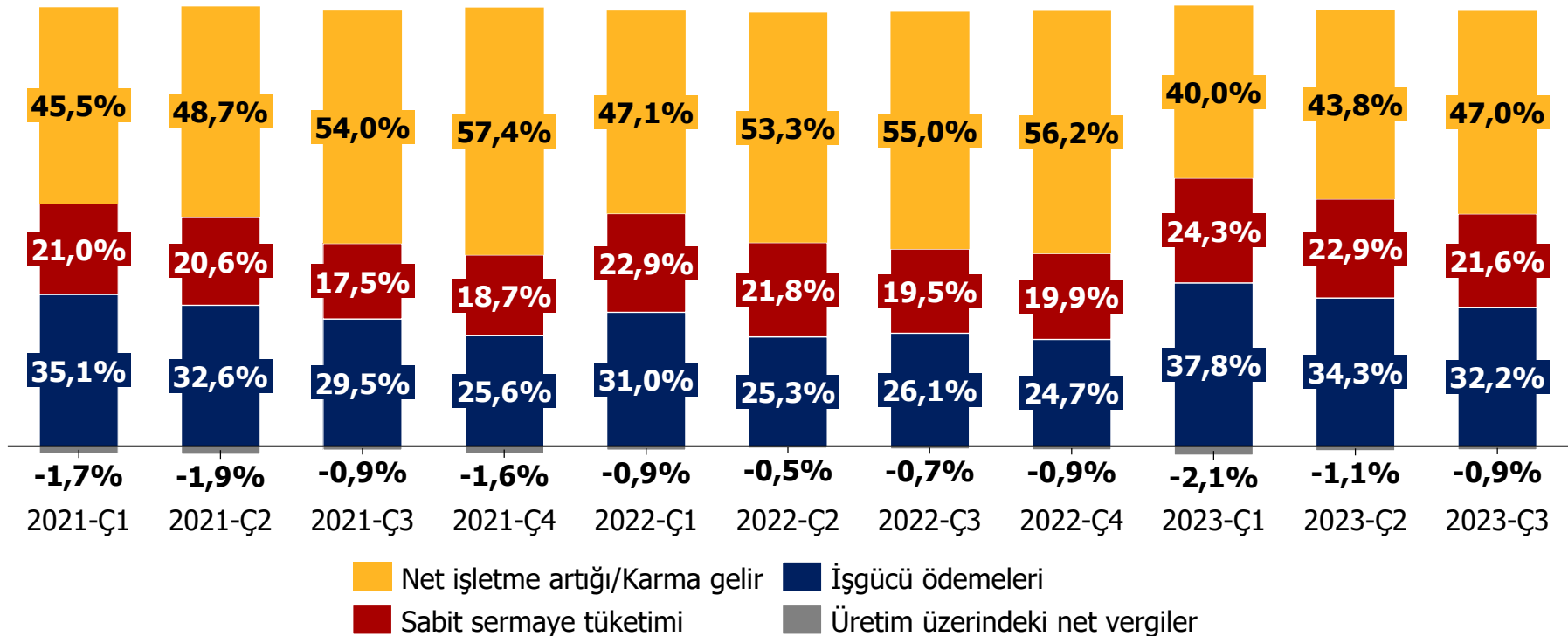
GSYİH harcama yöntemiyle bileşenler (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, %) 2022 Ç2 – 2023 Ç3

İşgücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içindeki payı 2023 başından bu yana gerilemeye devam etmektedir.

İşgücü ödemelerinin payı geçen çeyreğe göre 2,1 puan düşmüş, net işletme artığı/karma gelirin payı ise 3,2 puan artmıştır.

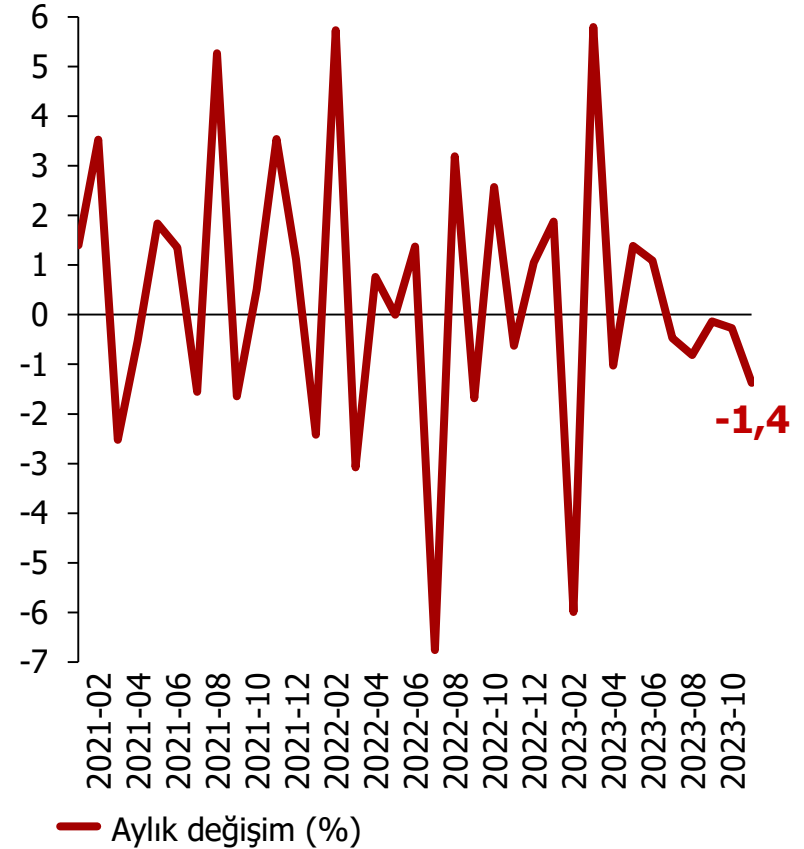
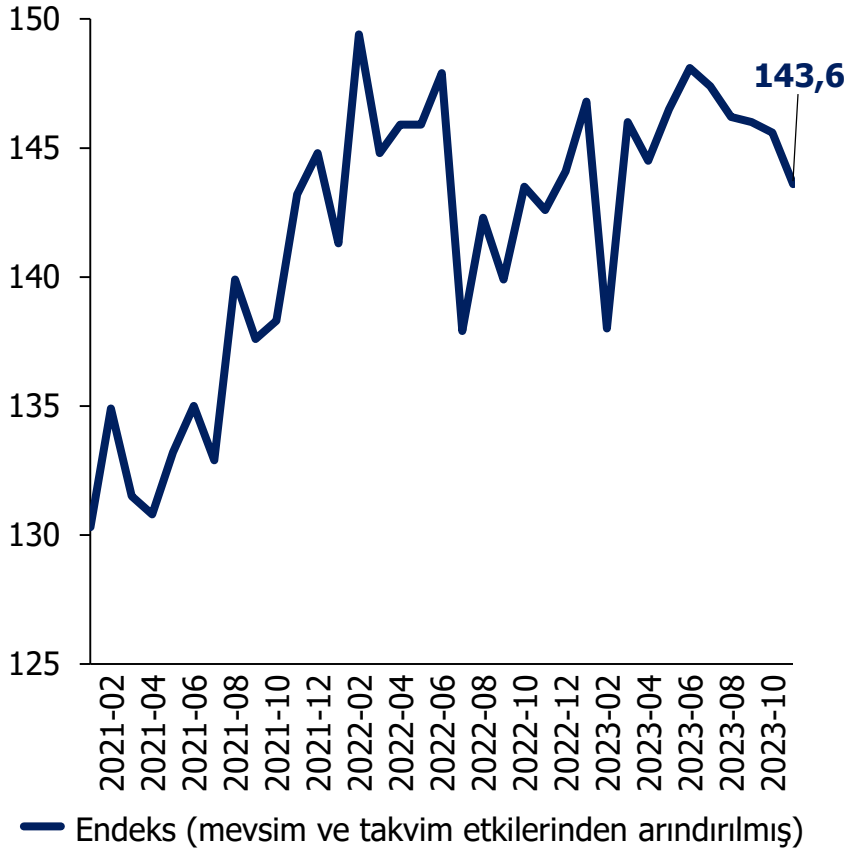
GSYİH gelir yöntemiyle bileşenler (katma değer içindeki pay, %) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

Sanayi üretimi beş aydır gerilemektedir.

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), kasım ayında bir önceki aya göre %1,4 oranında düşmüştür.

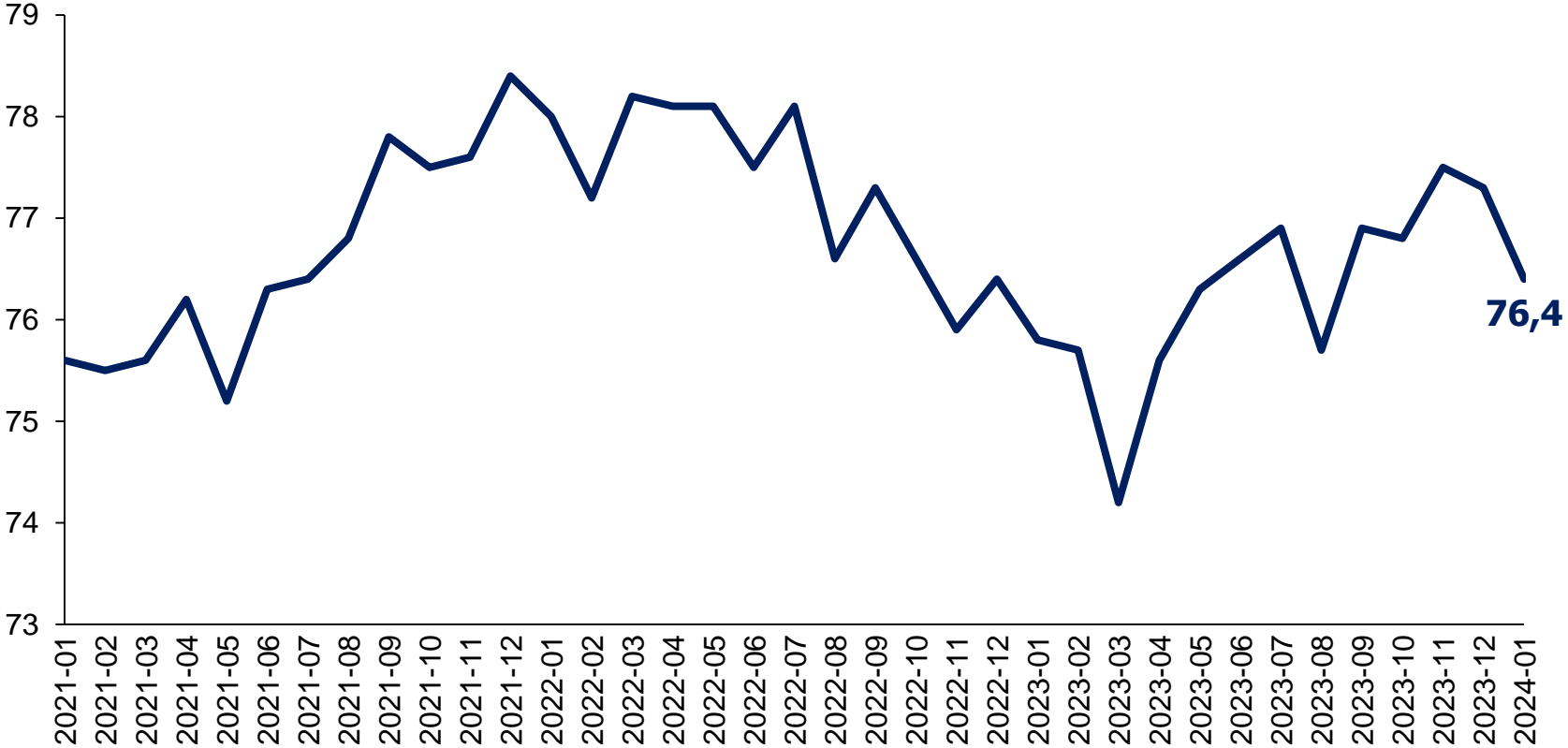
Sanayi Üretim Endeksi (Ocak 2021 – Kasım 2023)

İmalat sanayinde Kapasite Kullanım Oranı (KKO) gerilemektedir.

KKO, ocak ayında bir önceki aya göre 0,9 puan azalmış, %76,4 oranında gerçekleşmiştir.

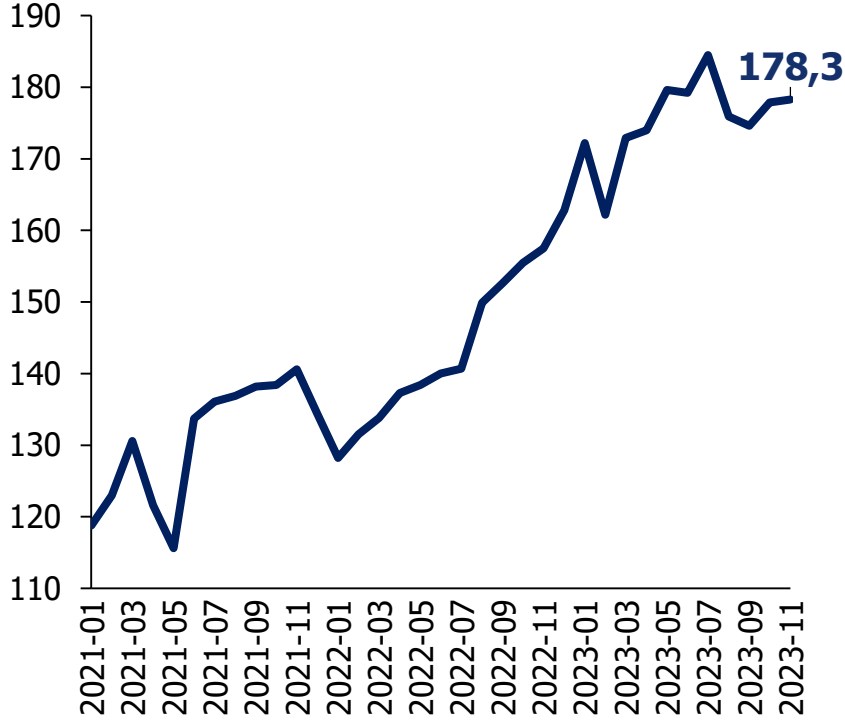
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (mevsim etkilerinden arındırılmış) Ocak 2021 – Ocak 2023

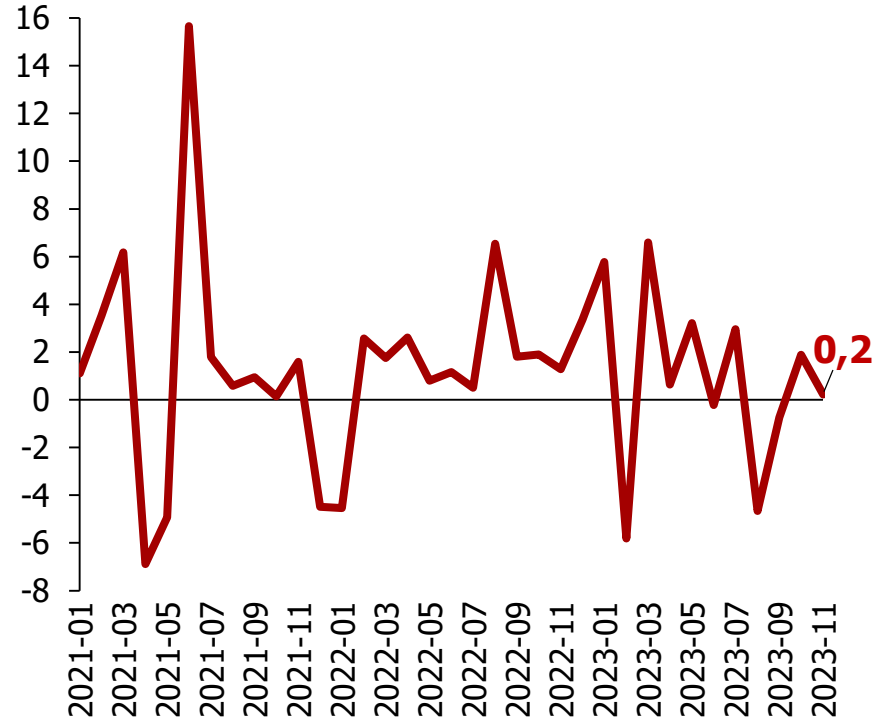
Perakende satışlardaki gerileme durmuştur.

Perakende Satış Hacim Endeksi, kasım ayında ise bir önceki aya göre %0,2 artmıştır.

Perakende satış hacmi (Ocak 2021 – Kasım 2023)

— Endeks (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)

— Aylık değişim (%)

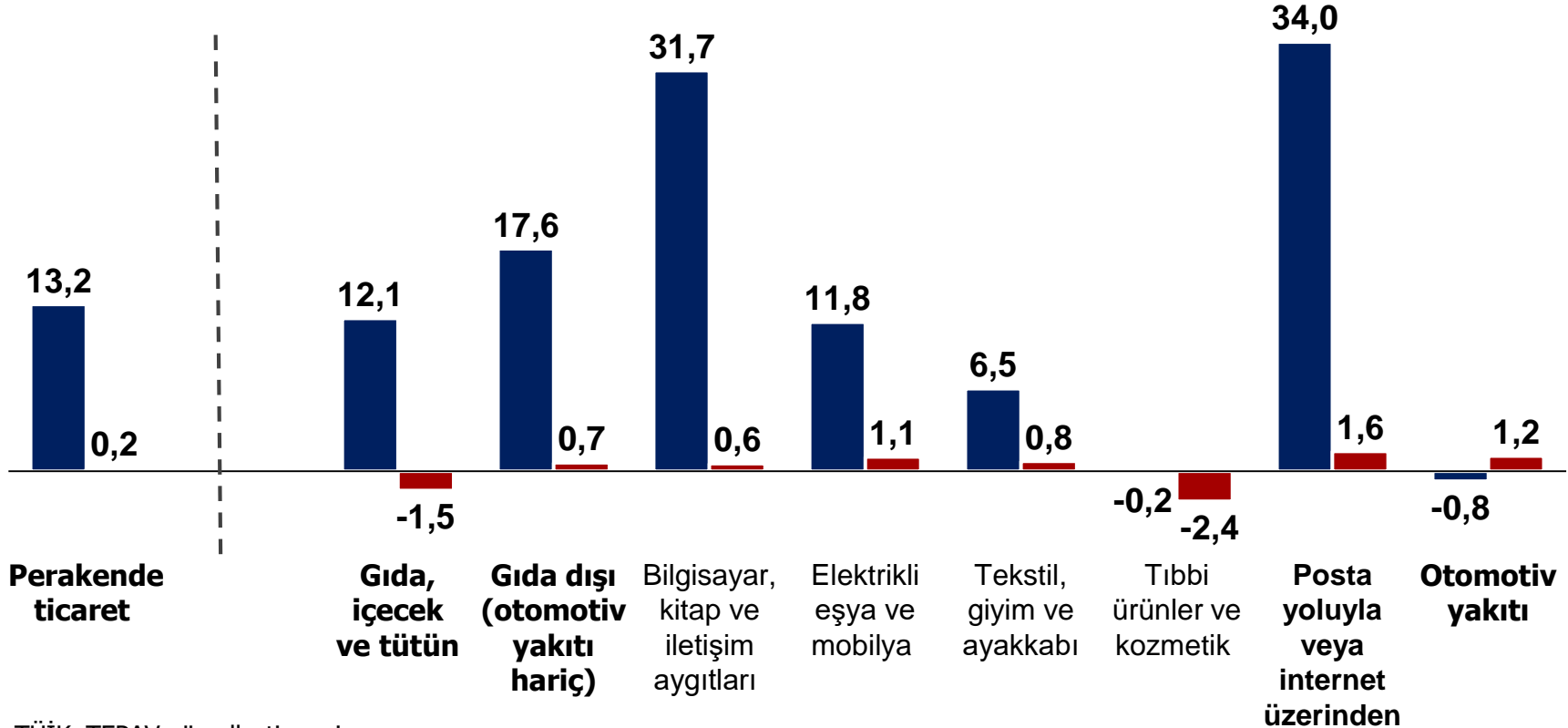
Kasım ayında perakende satışlarda gözlenen sınırlı artış gıda dışı kalemlerden kaynaklanmaktadır.

Gıda, içecek ve tütün satışları gerilemiştir.

Sektörlere göre perakende satış hacmi (Kasım 2023)

■ Yıllık değişim (takvim etkisinden arındırılmış, %)

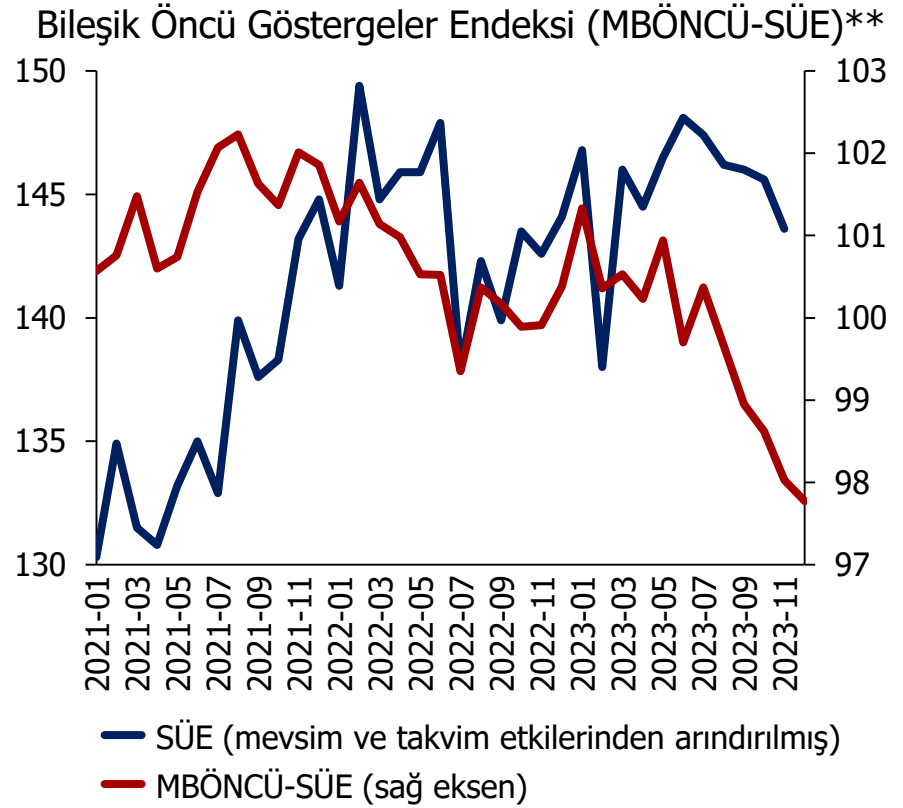
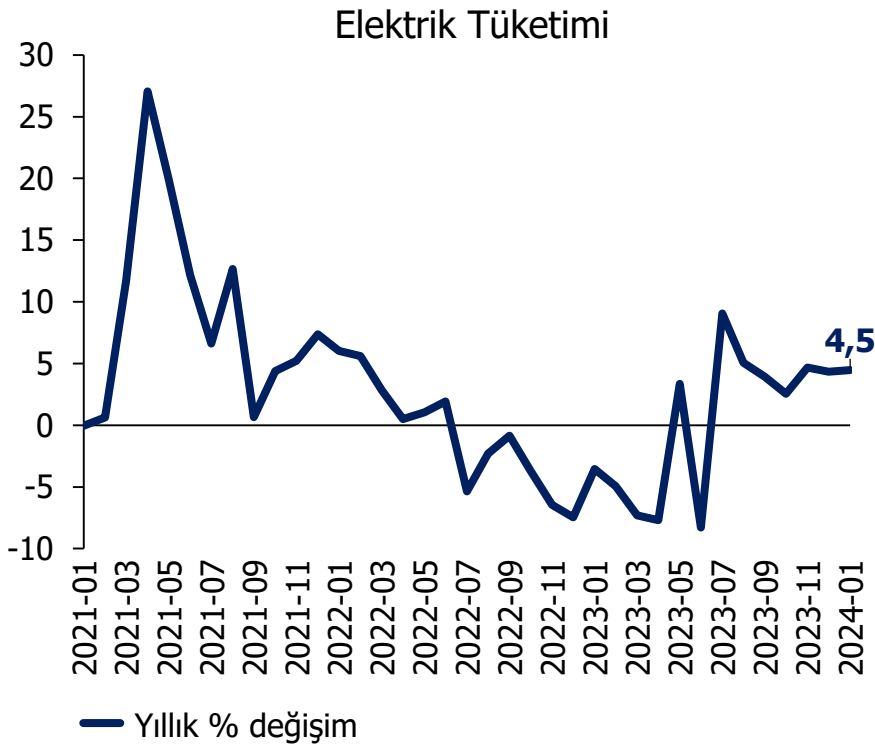
■ Aylık değişim (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, %)

Öncü göstergeler büyümede ılımlı yavaşlamaya işaret etmektedir.

Elektrik tüketimi üçüncü çeyreğin gerisinde seyrederken, Bileşik Öncü Göstergede keskin düşüş eğilimi gözlenmektedir.

Öncü Göstergeler (Ocak 2021 – Aralık/ Ocak 2023*)

Kaynak: TCMB, TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* MBÖNCÜ-SÜE Aralık ayı, elektrik tüketimi ise 23 Ocak 2024 tarihi itibarıdır.

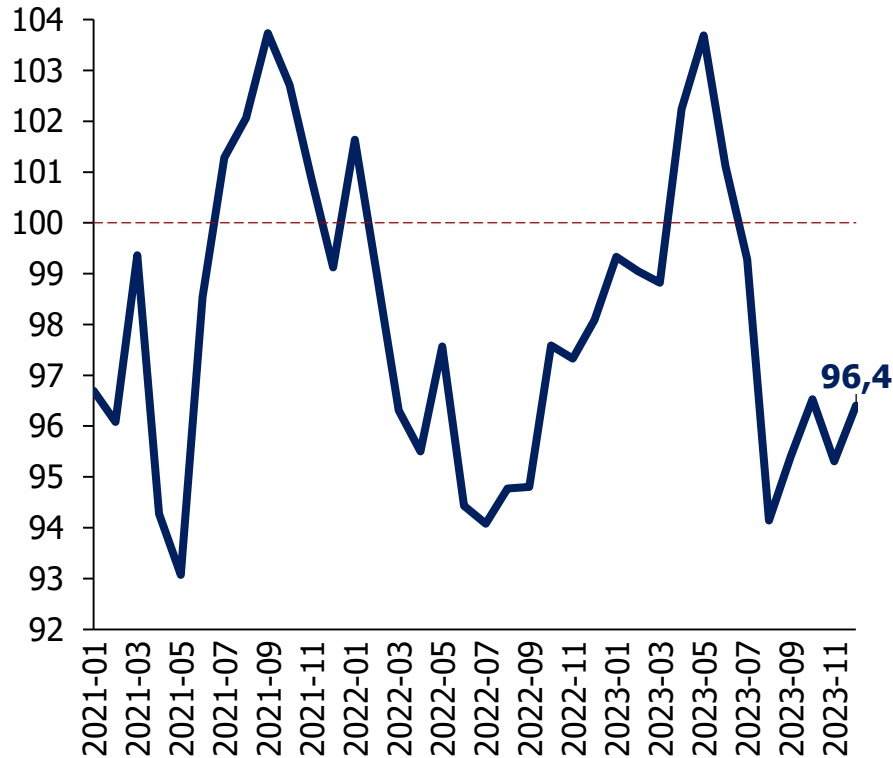
** MBÖNCÜ-SÜE'yi oluşturan göstergeler: Elektrik üretim miktarı, satış miktarı ile ağırlıklandırılmış hazine ihalesi faiz oranı, ara malları ithalatı, TCMB İktisadi Yönelim Anketi - mamul mal stok miktarı ile ilgili soru, toplam istihdam miktarı ile ilgili soru, iç piyasadan alınan yeni siparişlerin miktarı ile ilgili soru ve ihracat piyasalarından alınan yeni sipariş miktarı ile ilgili soru

Ekonomik güven endeksi düşük düzeyini korumaktadır.

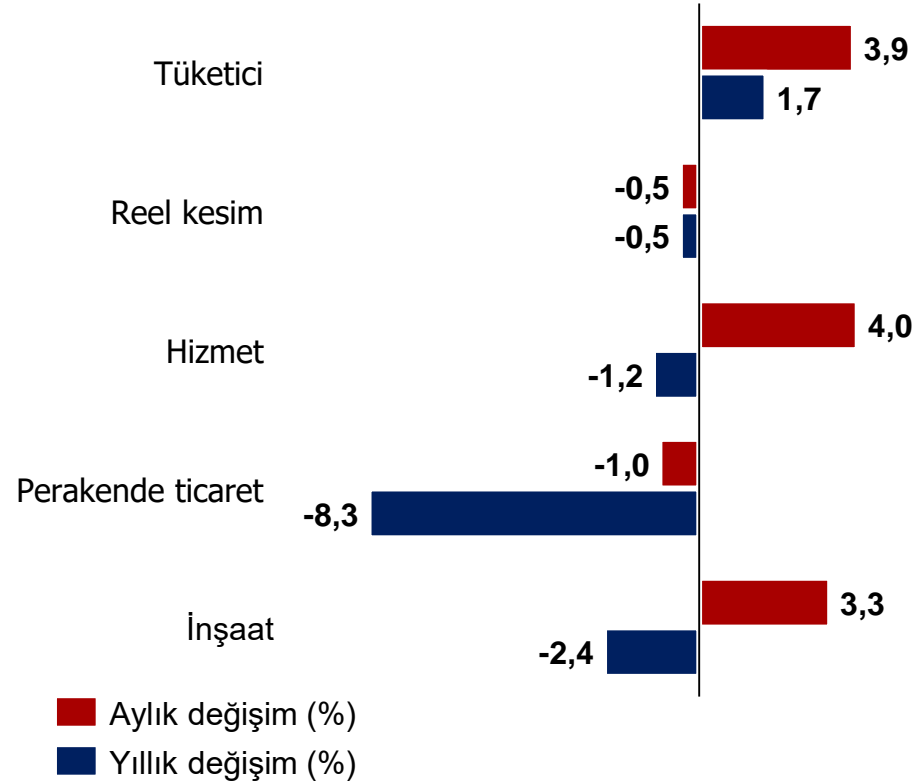
Ocak ayında güven endeksleri tüketici, hizmet ve inşaat sektörlerinde yükselirken, ticaret sektöründe sınırlı miktarda gerilemiştir.

Ekonomik Güven Endeksi (mevsim etkisinden arındırılmış)

Ekonomik Güven Endeksi (Ocak 2021-Aralık 2023)*

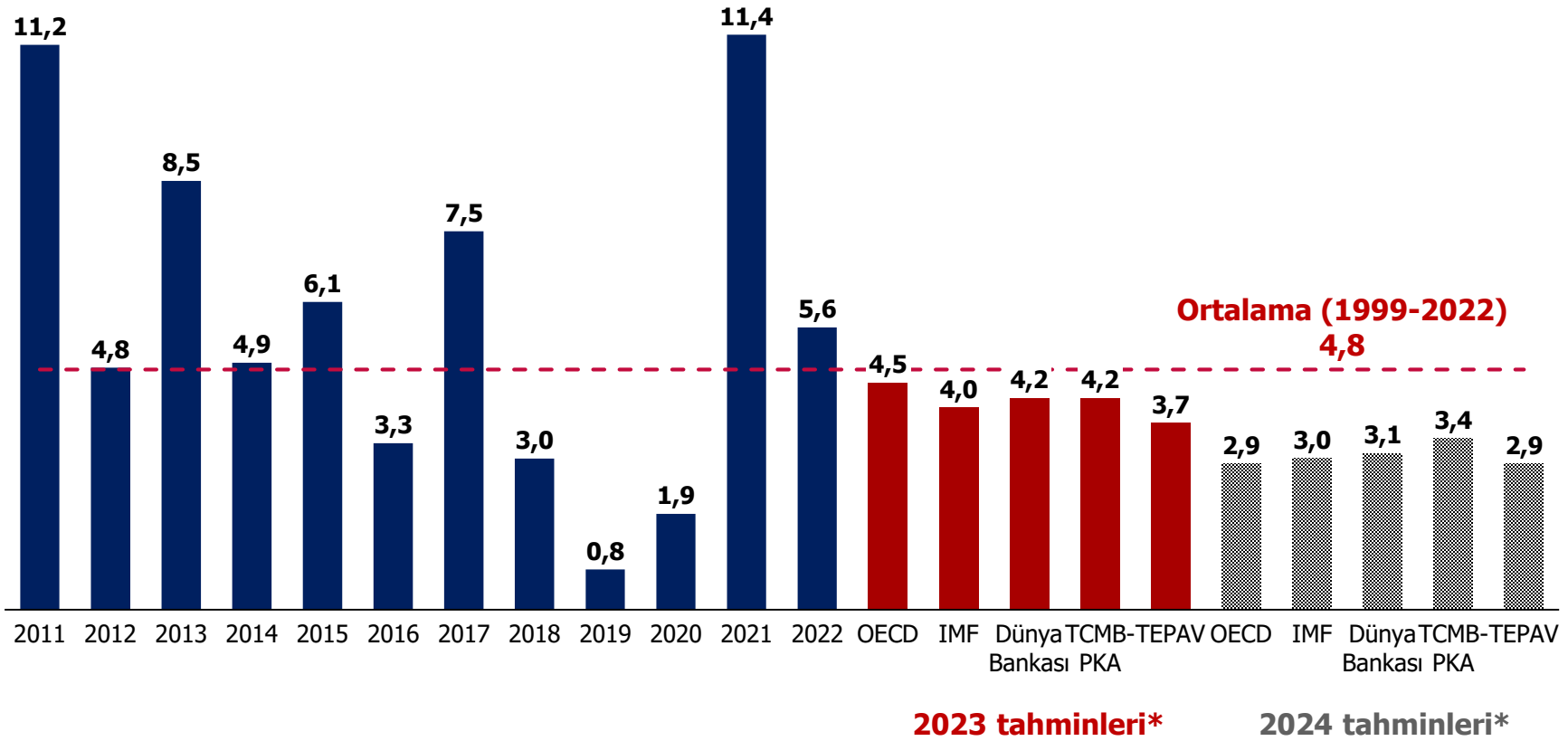

Sektörel Güven Endeksleri Ocak 2024)

2023 yılı büyüme tahminleri %3,7-4,5 aralığındadır.
2024 yılı büyüme tahminleri ise %2,9-3,4 aralığındadır.

GSYİH büyüme oranları (%) 2011 – 2024

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

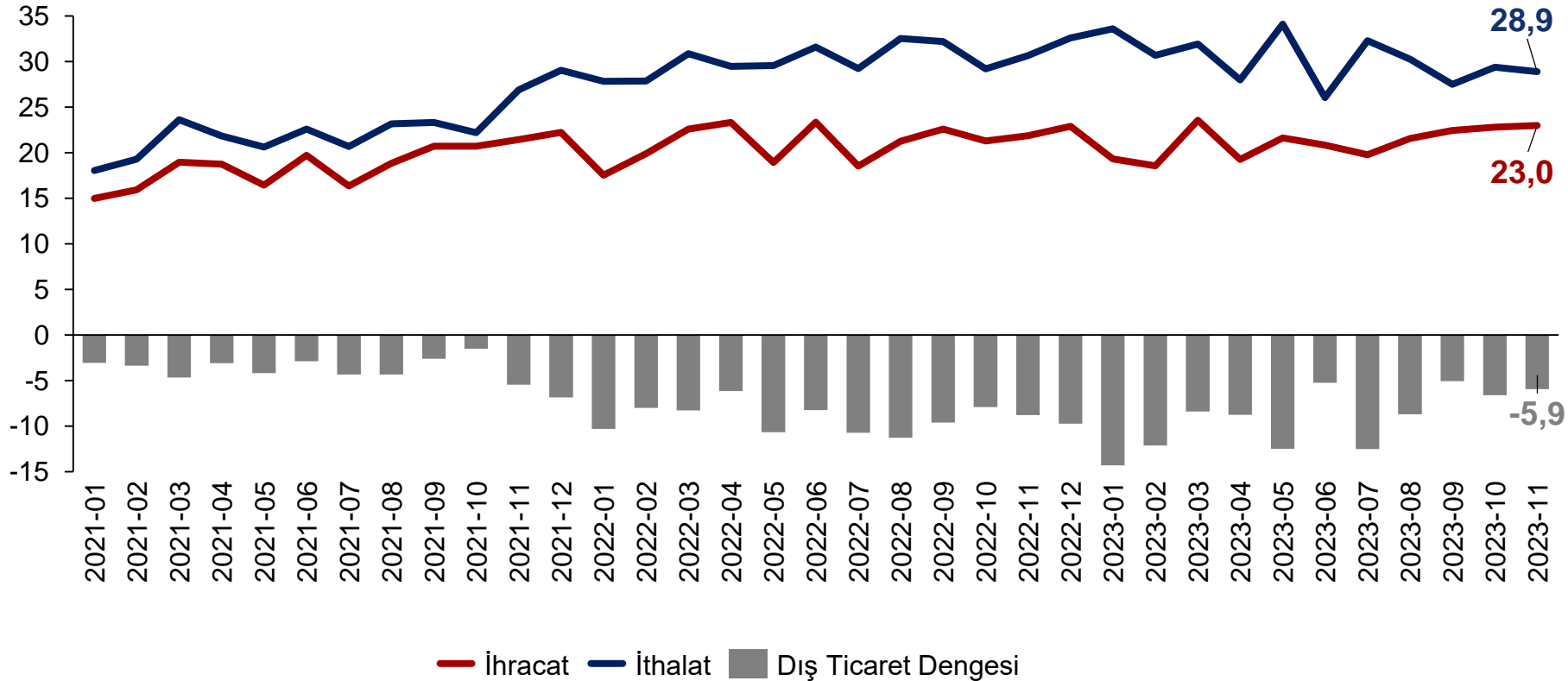
* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası – Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu, TCMB Aralık 2023 ve Ocak 2024 Piyasa Katılımcıları Anketi (PKA) ve TEPAV - Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

- Dış ticaret
 - İhracat ve ithalat
 - Karşılama oranı
 - Turizm
- Cari denge ve finansmanı
 - Cari işlemler dengesi
 - Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri
- Merkez Bankası rezervleri
- Cari denge tahminleri

Kasım ayında ihracat %0,8 artmış, ithalat ise %1,6 azalmıştır.
Dış ticaret açığı ise %10 azalarak 5,9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

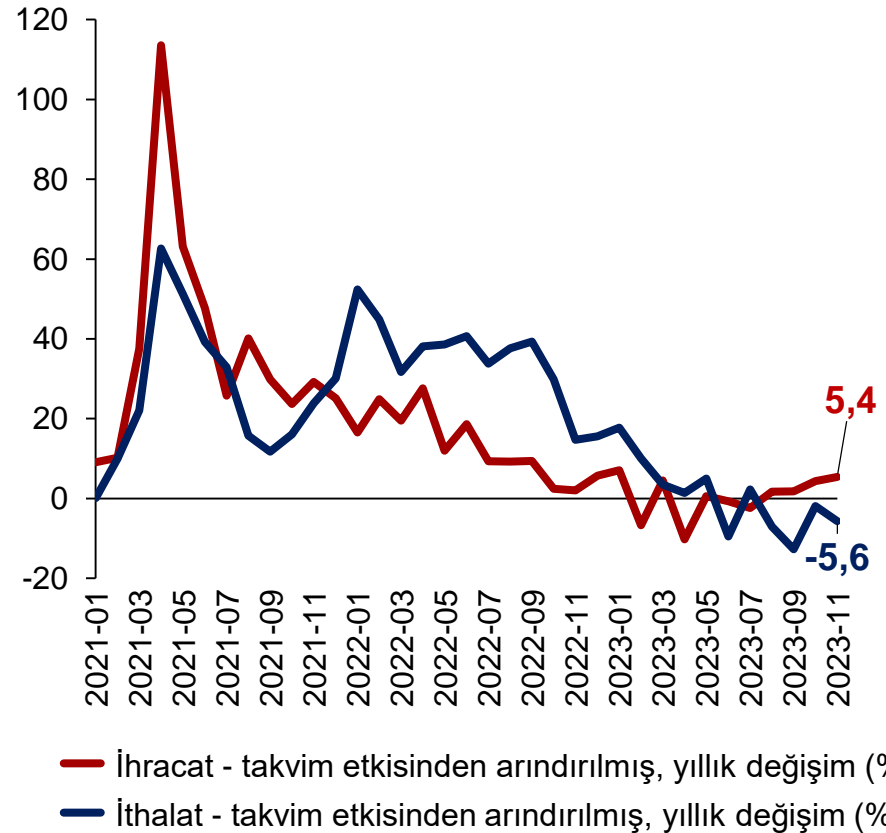
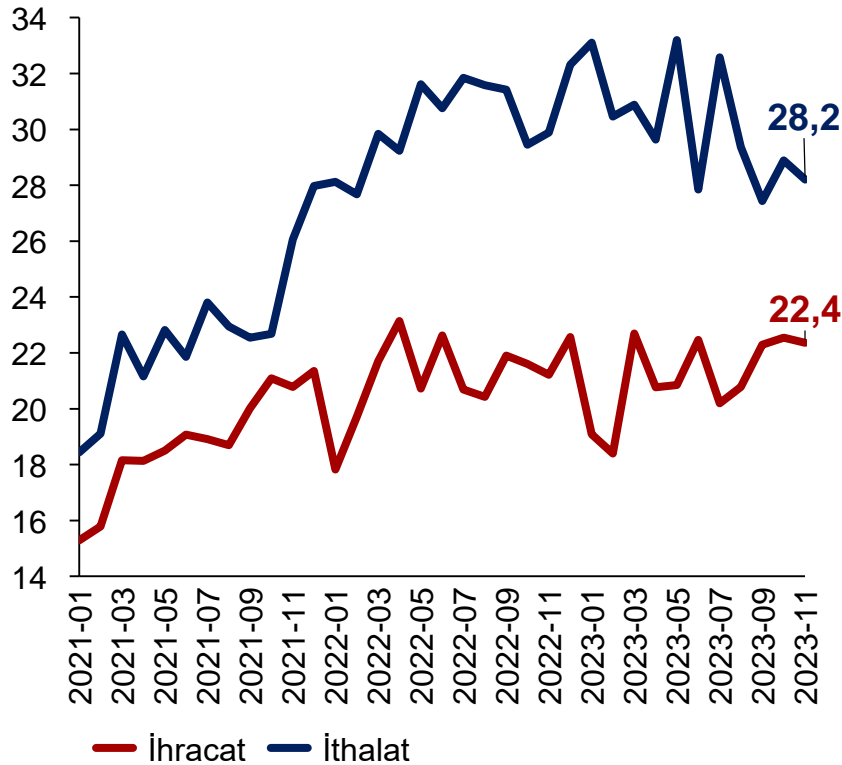
İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi (milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

İthalat hız kesmiş, ihracattaki gerileme durmuştur.

Kasım ayı itibarıyla yıllık olarak ithalat %5,6 azalırken ihracat %5,4 artmıştır.

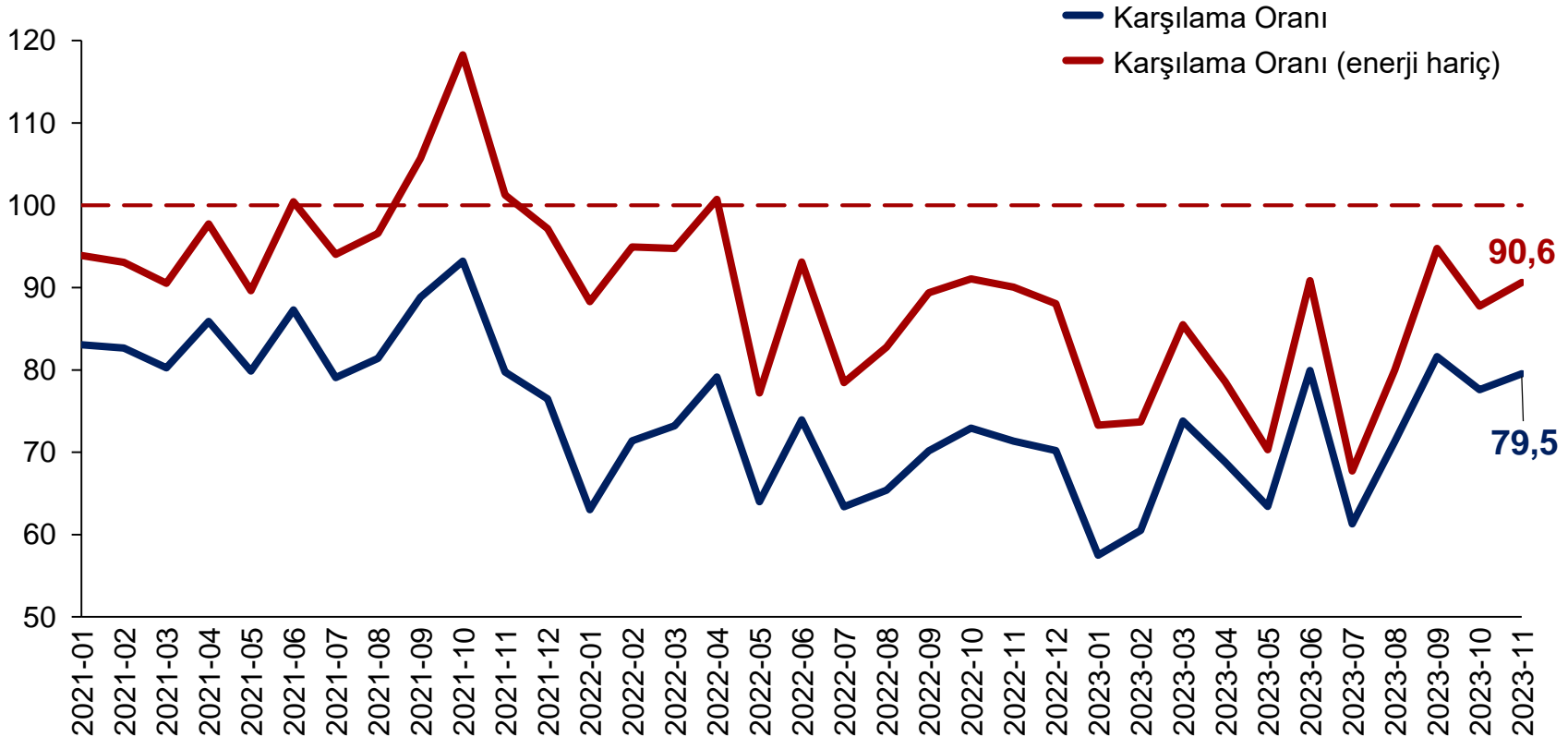
İhracat ve ithalat (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, milyar dolar ve %) Ocak 2021 – Kasım 2023

İhracatın ithalatı karşılama oranı artmıştır.

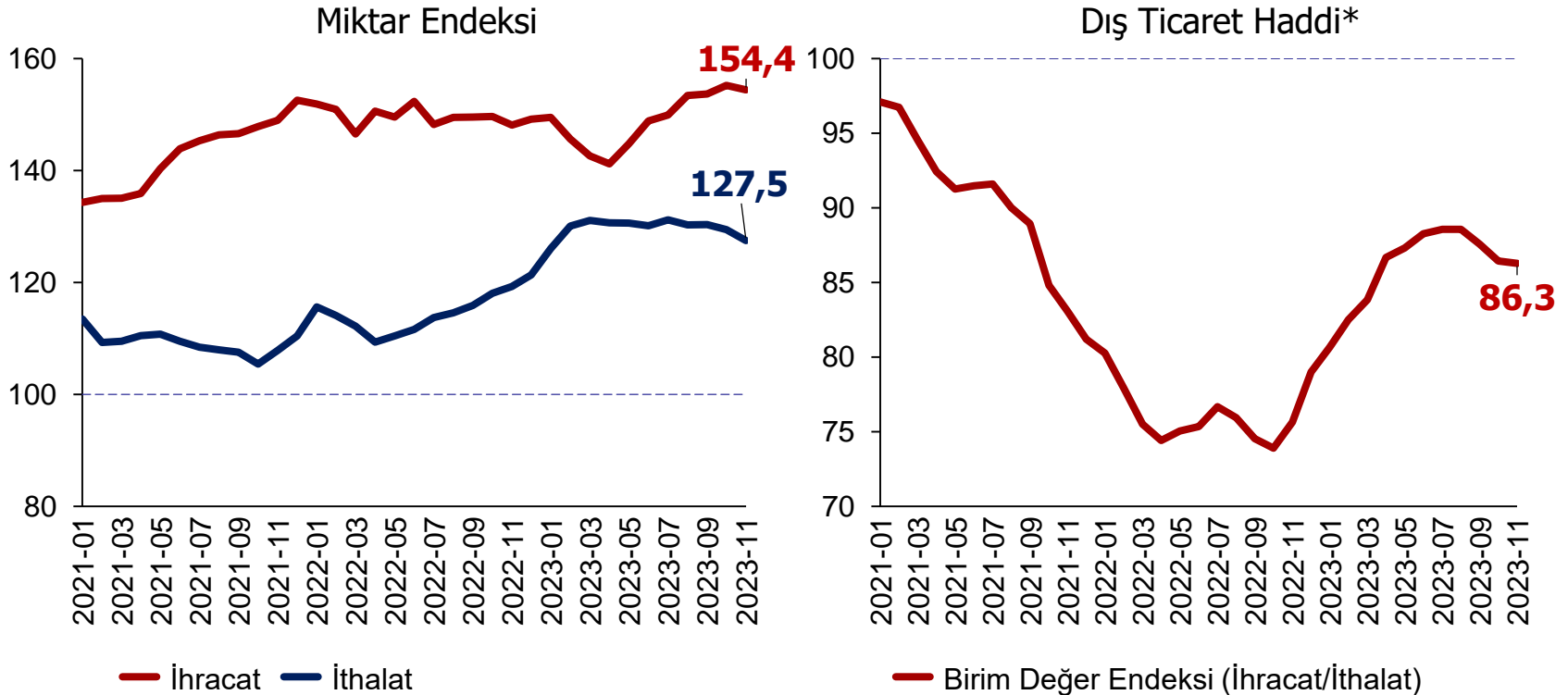
Enerji hariç kalemlerde de karşılama oranı %90,6'ya yükselmiştir.

İhracatın ithalatı karşılama oranı (%) Ocak 2021 – Kasım 2023

Miktar olarak ihracat yükselirken ithalat gerilemektedir.
Kasım ayında dış ticaret haddi 0,2 puan düşmüştür.

Dış ticaret endeksleri (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 3 aylık hareketli ortalama)
Ocak 2021 – Kasım 2023

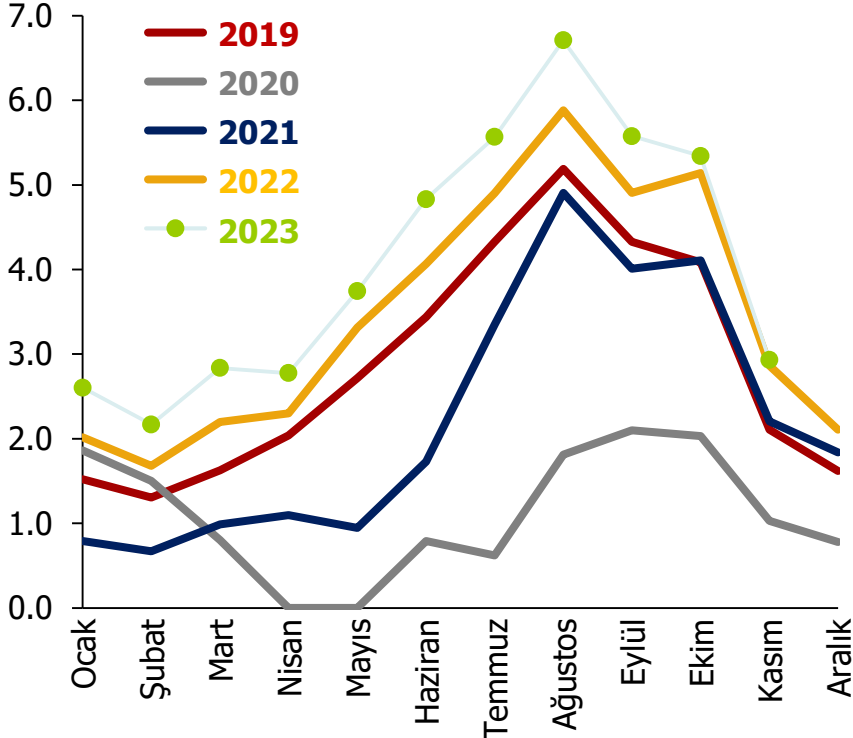

Ocak-kasım döneminde turizm gelirleri bir önceki yılın %14,8 üzerinde gerçekleşmiştir.

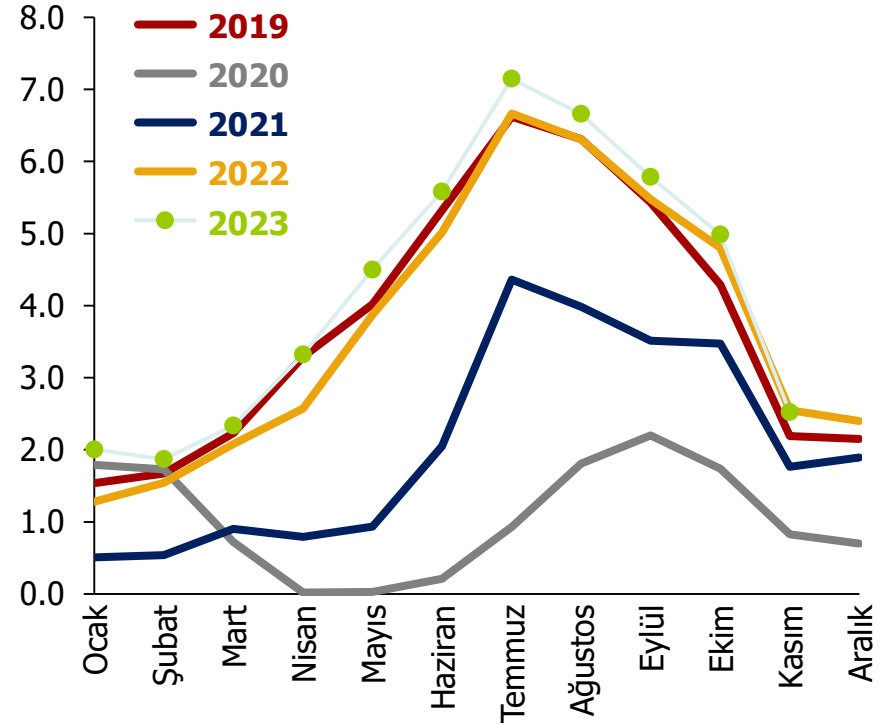
Yabancı ziyaretçi sayılarında son 5 yılın en yüksek düzeylerine ulaşılmıştır.

Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı* (Ocak 2019 – Kasım 2023)

Toplam Seyahat Gelirleri (milyar dolar)

Yabancı Ziyaretçi Sayısı (milyon kişi)

Kaynak: TCMB, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve TEPAV görselleştirmesi

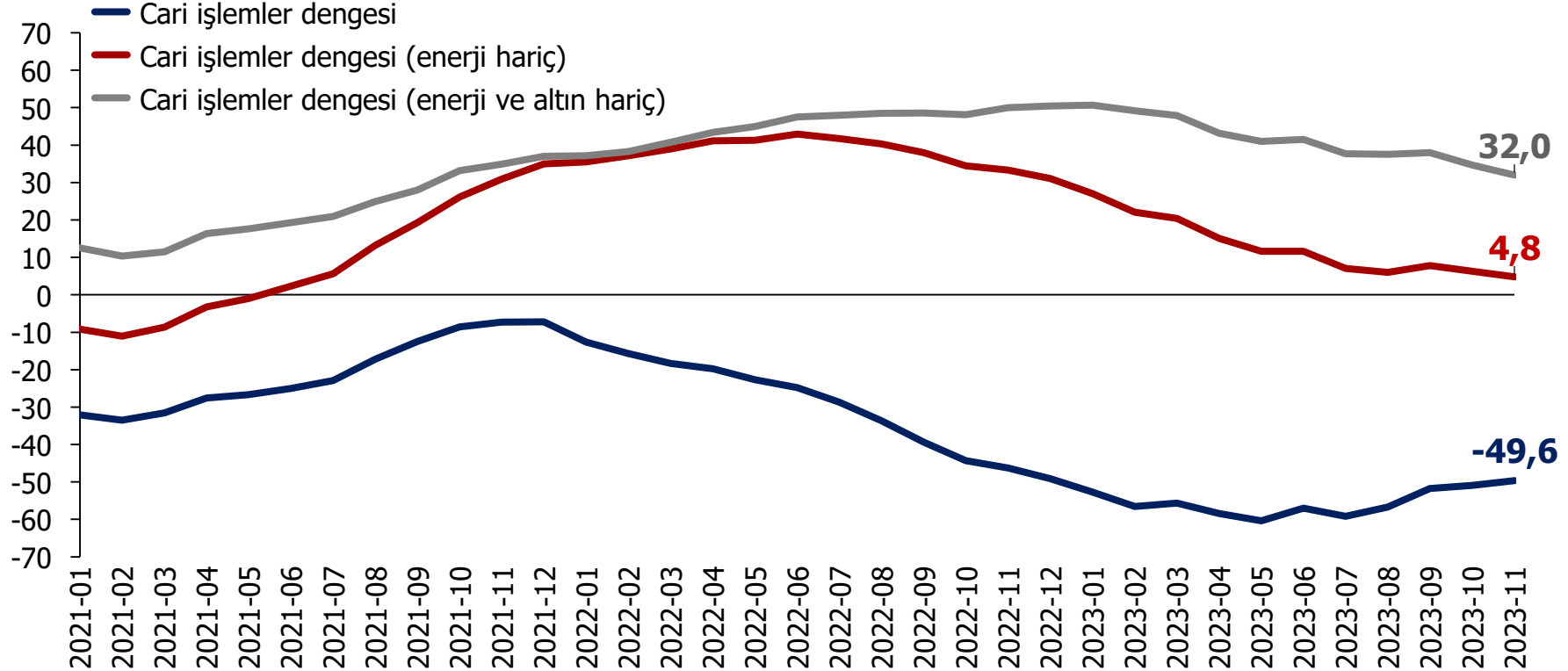
* 2012-2022 dönemini kapsayan turizm verilerinde iyileştirmeler yapılmış ve seyahat gelirleri toplam 22,4 milyar dolar yukarı yönlü güncellenmiştir.

Güncellemelerin yaklaşık %80'i son dört yıla aittir. Detaylı bilgi için bakınız: <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1/duyuru20221111.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1-ohBvgrX>

Cari işlemler açığında gerileme eğilimi devam etmektedir.

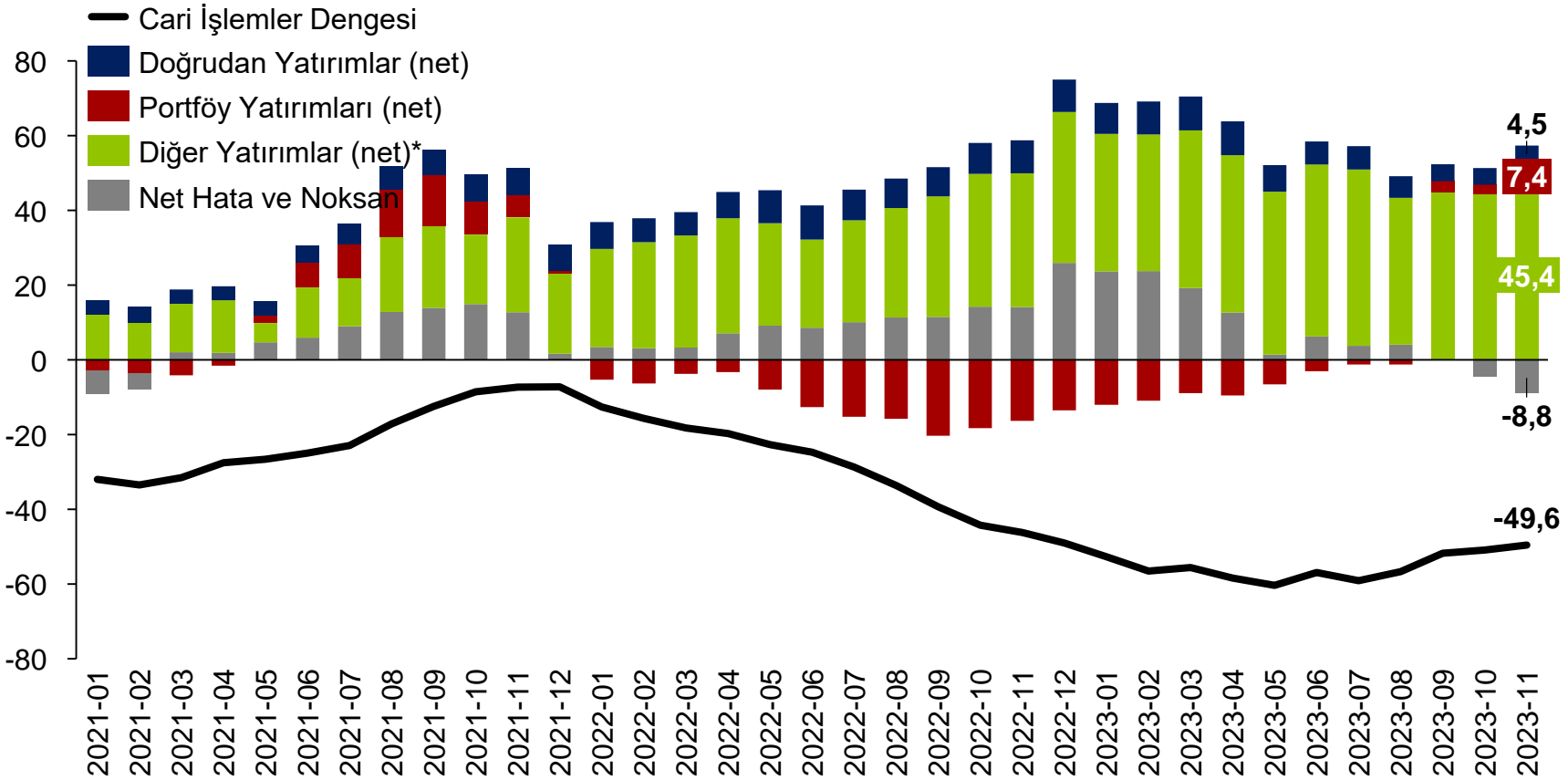
Kasım ayında cari açık yıllık 49,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiş, enerji hariç cari fazla ise 4,8 milyar dolara gerilemiştir.

Cari işlemler dengesi (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

Cari işlemler açığının finansmanında portföy girişlerinin payı artmaktadır.

Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2021 – Kasım 2023

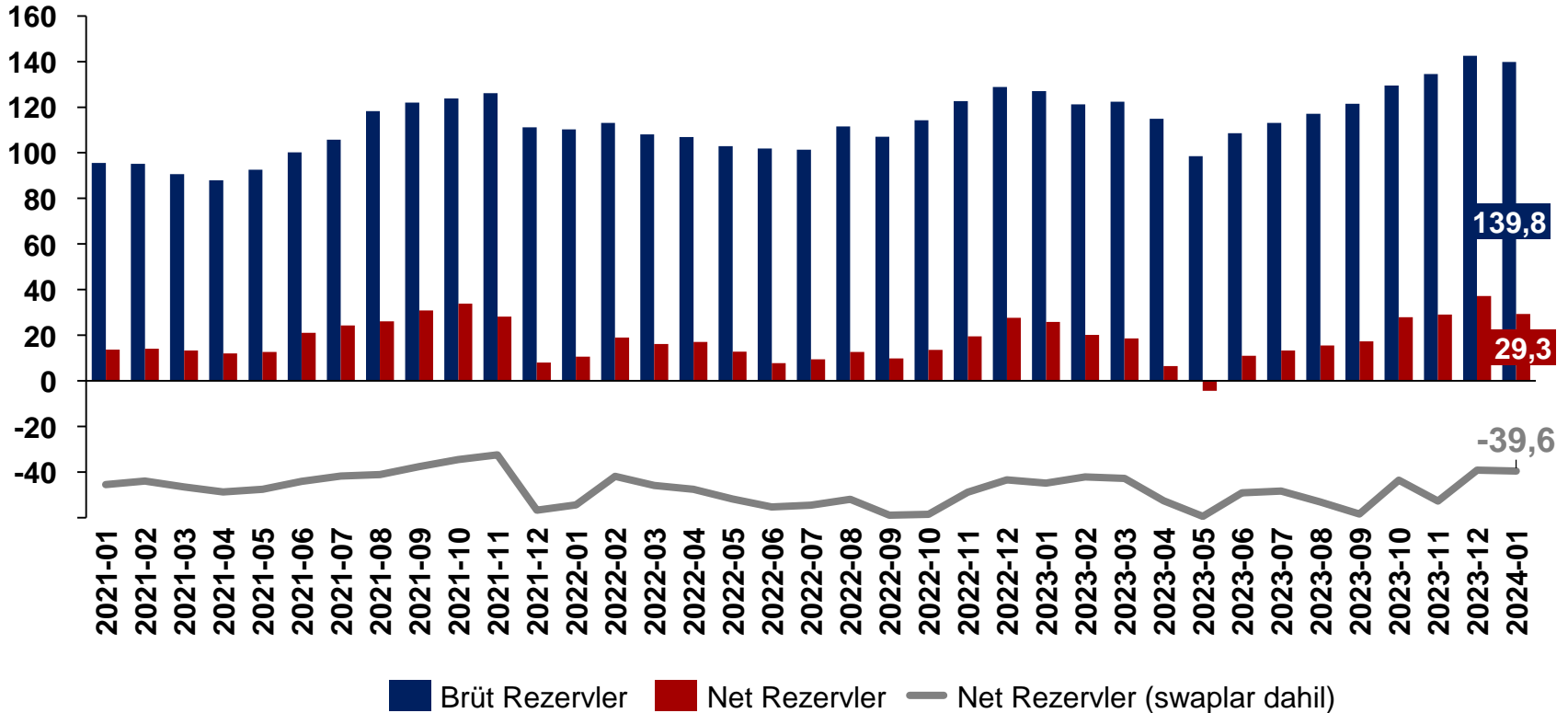
Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* Diğer yatırımlar, doğrudan yatırım, portföy yatırımları ya da rezerv varlık dışında kalan tüm finansal işlemleri içermektedir. Efektif ve mevduatlar, krediler ve ticari krediler ana kalemlerdir.

Merkez Bankası rezervleri ocak ayında gerilemiştir.

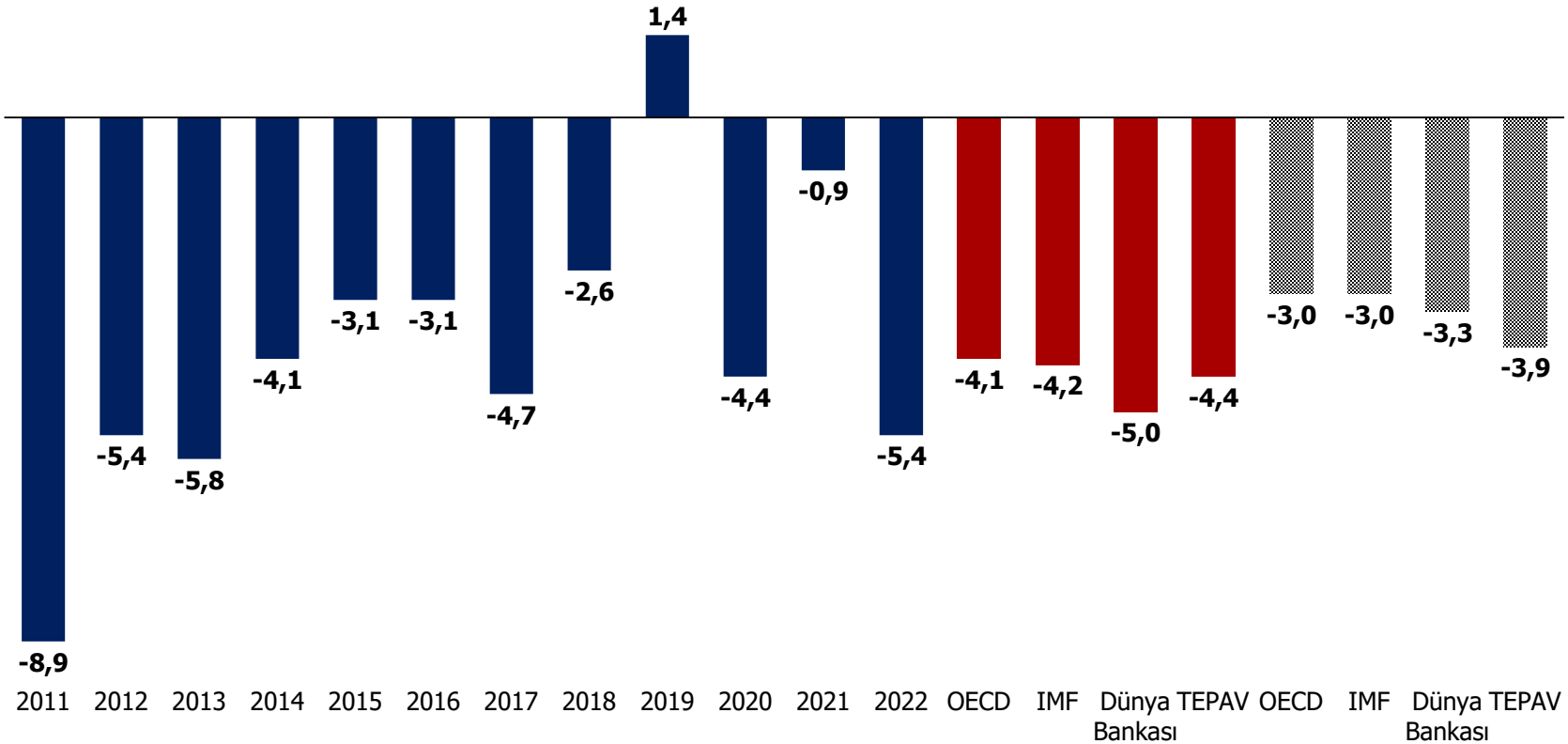
Yıl sonuna göre brüt rezervlerde 2,7 milyar dolar, net rezervlerde ise 7,9 milyar dolar düşüş kaydedilmiştir.

Merkez Bankası rezervleri (milyar dolar) Ocak 2021 – Ocak 2024*

2023 yılı cari açık /GSYİH tahminleri %4,1-5,0 aralığındadır.
2024 yılı cari açık /GSYİH tahminleri ise %3,0-3,9 aralığındadır.

Cari işlemler dengesi / GSYİH (%) 2011 - 2024

2023 tahminleri*

2024 tahminleri*

Kaynak: TÜİK, TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu ve TEPAV - Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.

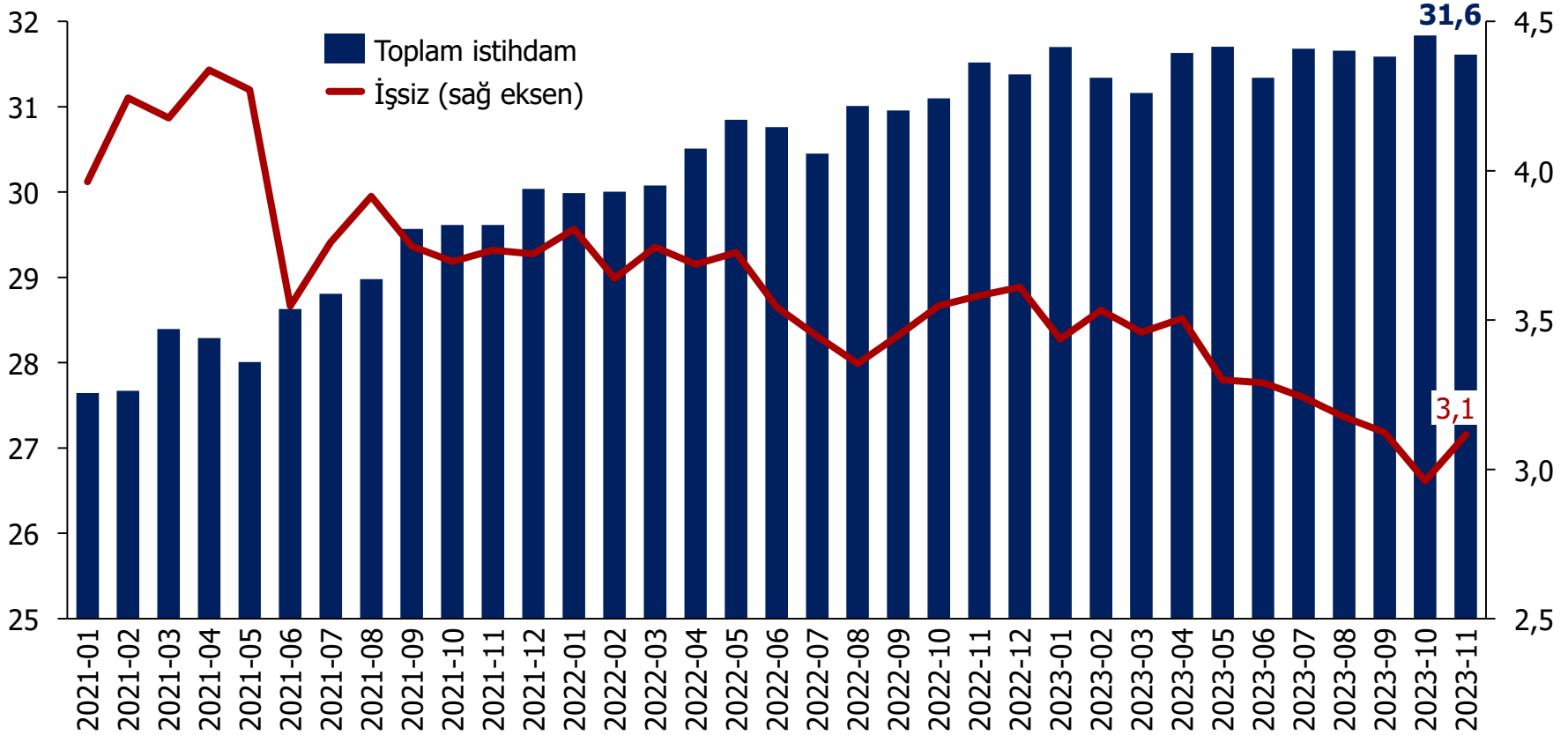
İstihdam ve İşsizlik

- Toplam istihdam ve işsiz sayıları
- İşgücüne katılım ve işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
 - Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı
 - İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı
 - Atıl işgücü oranı

Kasım ayında istihdam azalırken işsiz sayısı artmıştır.

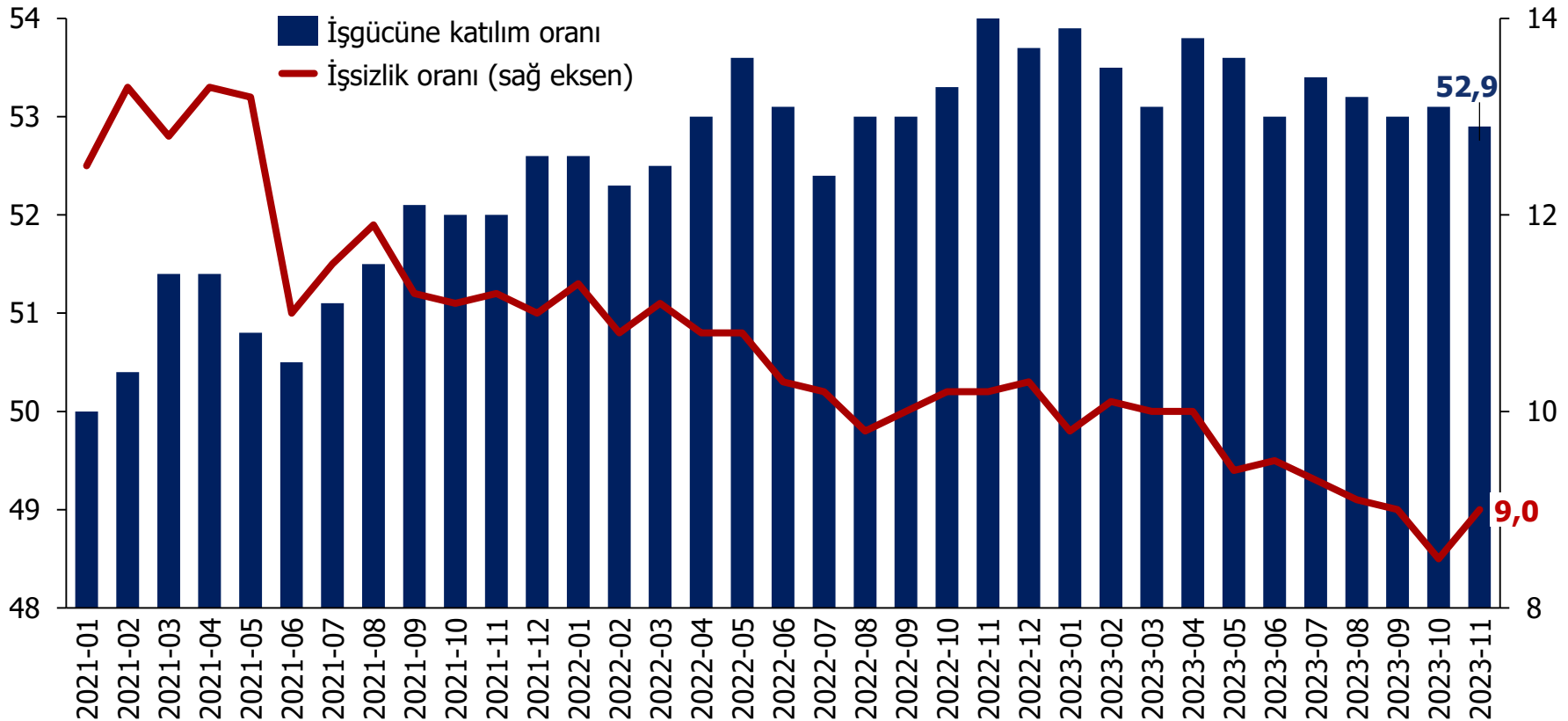
İstihdam bir önceki aya göre 224 bin azalırken işsiz sayısı ise 155 bin artmıştır.

Toplam istihdam ve işsiz (mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi) Ocak 2021 – Kasım 2023

Kasım ayında genel işsizlik oranı 0,5 puan artarak %9 olmuştur.
İşgücüne katılım oranı ise %52,9'a gerilemiştir.

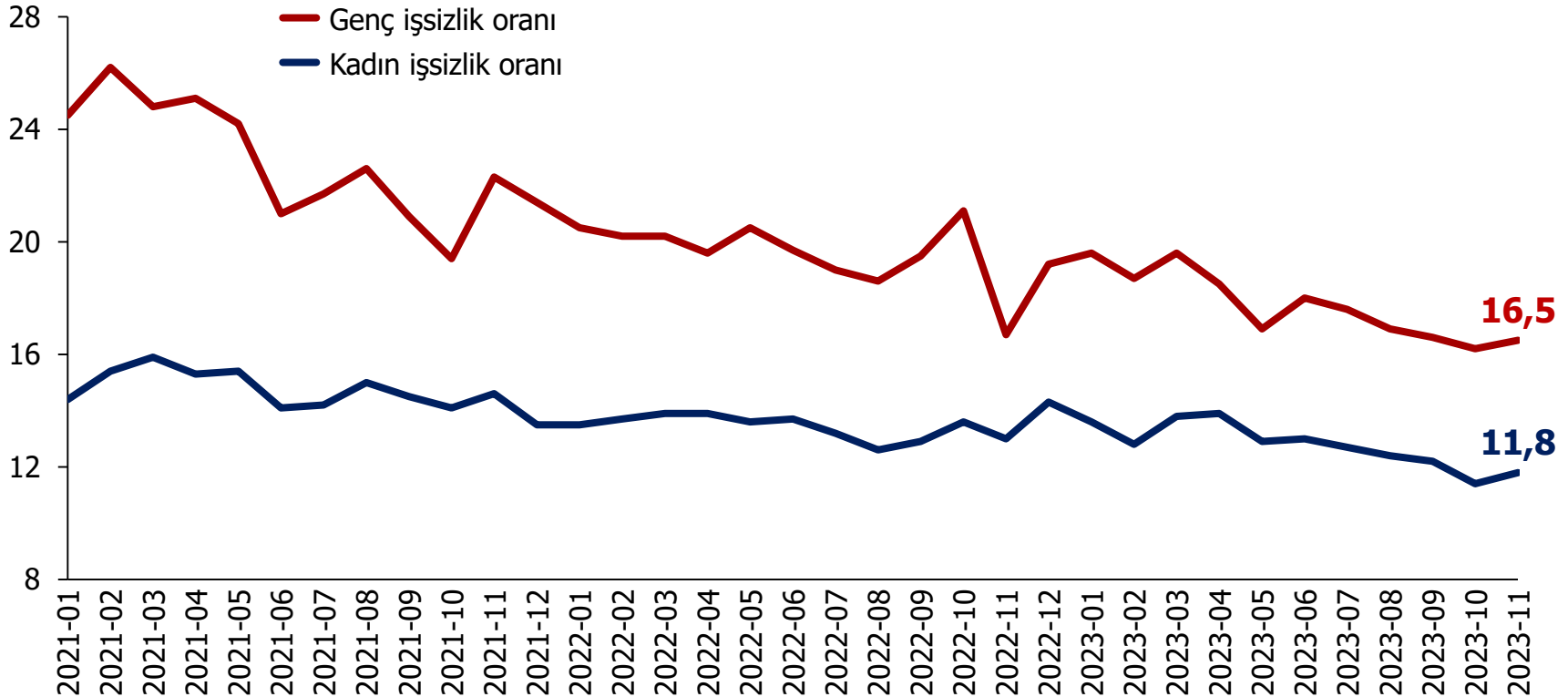
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2021 – Kasım 2023

Kadın ve gençlerde de işsizlik oranları yükselmiştir.

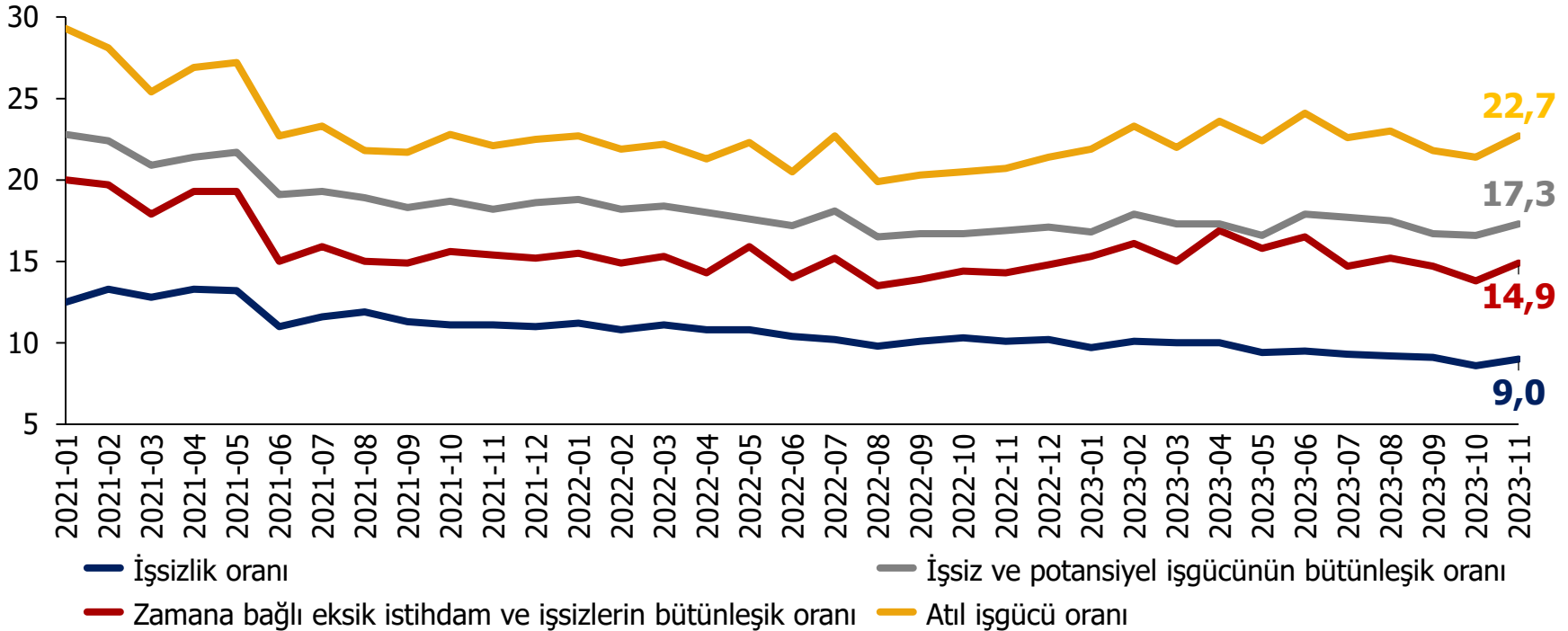
Kasım ayında işsizlik oranları kadınlarda 0,4, gençlerde ise 0,3 puan artmıştır.

Genç ve kadın işsizlik oranları (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2021 – Kasım 2023

Kasım ayında geniş tanımlı işsizlik oranlarının tümü artmıştır.
Bir önceki aya kıyasla atıl işgücü oranı 1,3 puan artarak %22,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler* (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2021 – Kasım 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

Atıl işgücü: Zamana bağlı eksik istihdam, işsiz ve potansiyel işgücünün toplamıdır.

Kamu Maliyesi

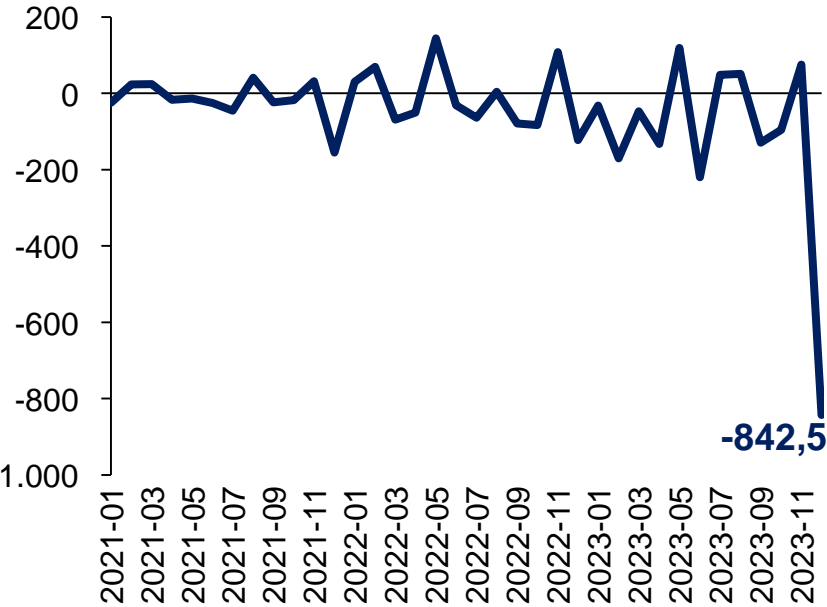
- Merkezi Yönetim bütçe dengesi
- Merkezi Yönetim faiz dışı denge
 - Program tanımlı faiz dışı denge
- Merkezi Yönetim borç stoku
 - Döviz cinsi borç stoku
 - Merkezi Yönetim borç stoku / GSYİH

Aralık ayında bütçe dengesi temelde fiilen gerçekleştirilmeyen deprem harcamalarının tahakkuk ettirilmesiyle çarpıcı şekilde bozulmuştur.

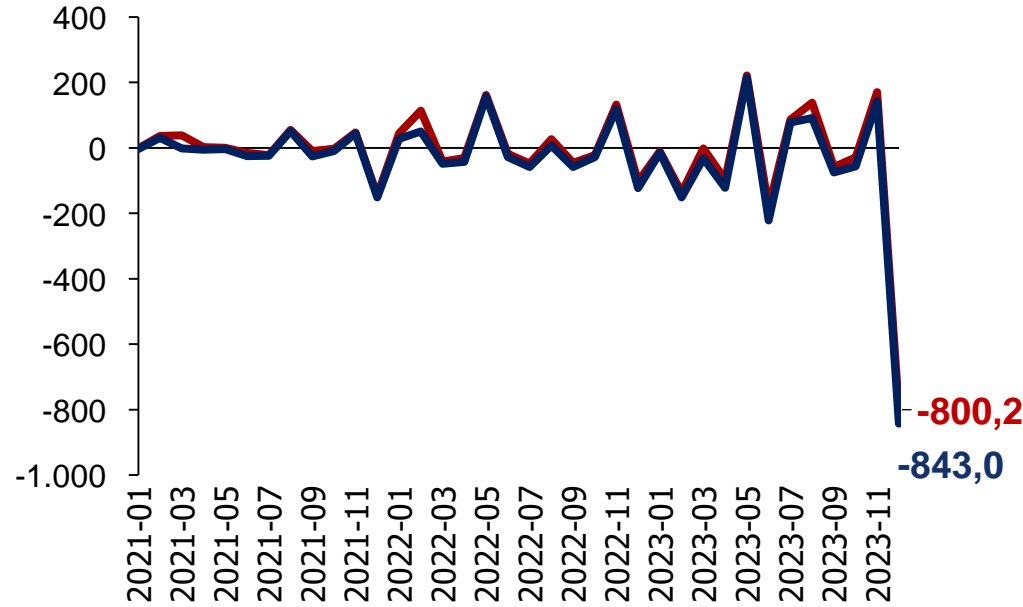
Bütçe dengesi aralık ayında 842,5 milyar TL açık vermiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (milyar TL) Ocak 2021 – Aralık 2023

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi

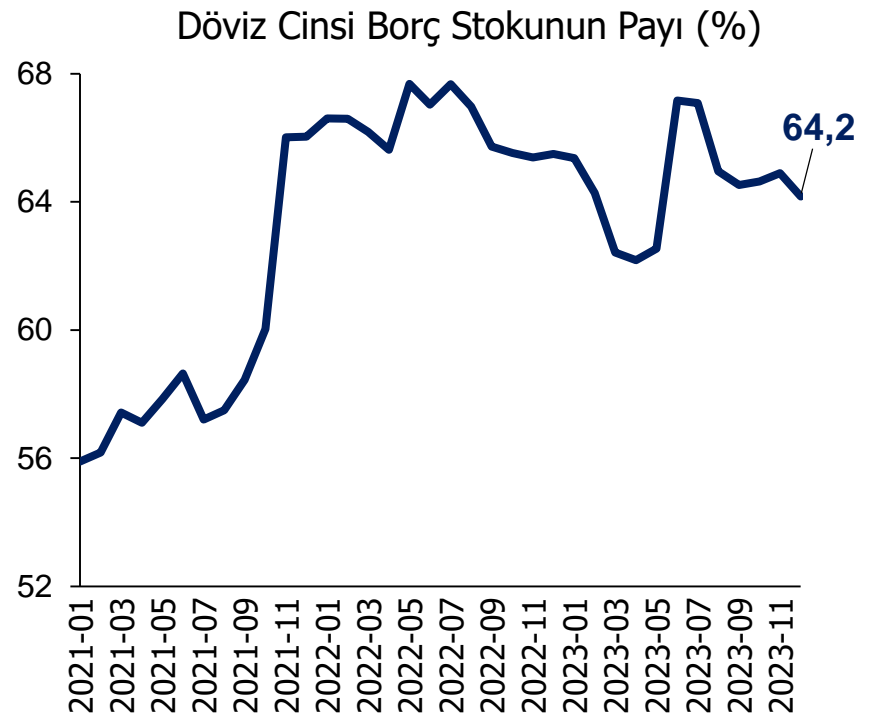
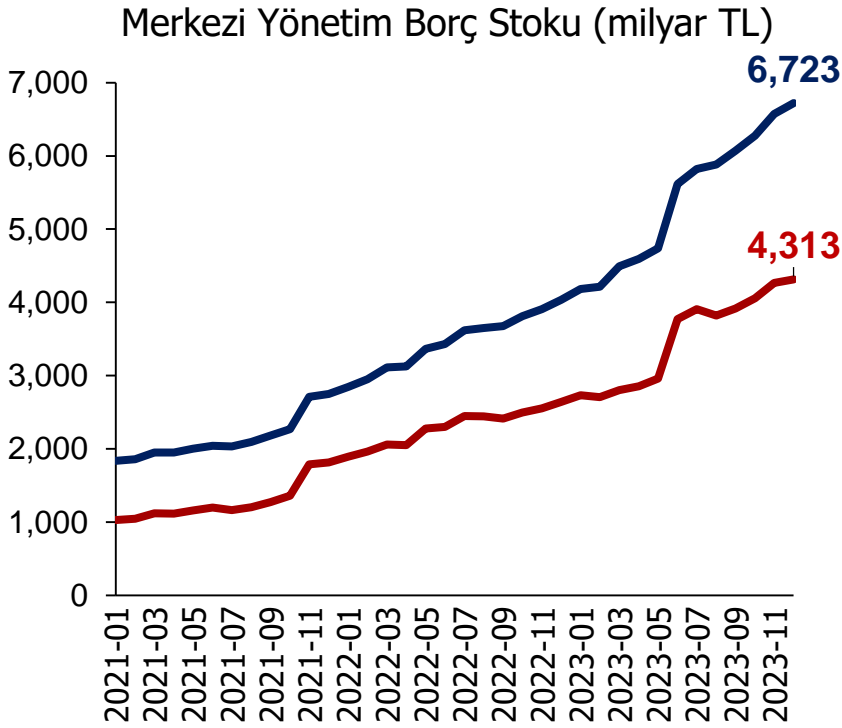

- Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi
- Merkezi Yönetim Program Tanımlı Faiz Dışı Denge

Aralık ayında Merkezi Yönetim borç stoku bir önceki yıla göre %66,6 artarak 6,7 trilyon TL'yi aşmıştır.

Döviz cinsi borçların payı 0,7 puan azalarak %64,2 olmuştur.

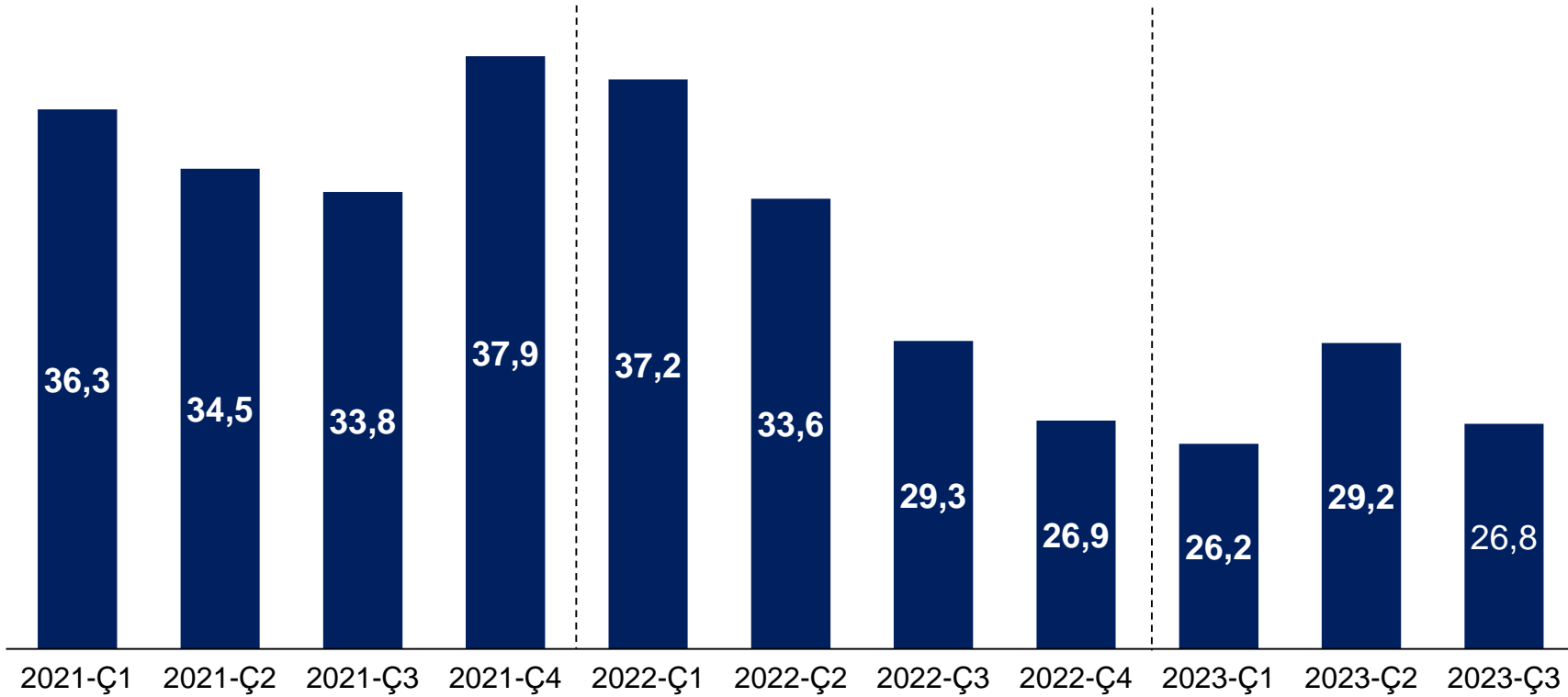
Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2021 – Aralık 2023)

- Merkezi Yönetim Borç Stoku
- Merkezi Yönetim Döviz Cinsi Borç Stoku

2023 üçüncü çeyreği itibarıyla Merkezi Yönetim borç stoku/GSYİH oranı %26,8'e gerilemiştir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH (%) 2021 Ç1 – 2023 Ç3

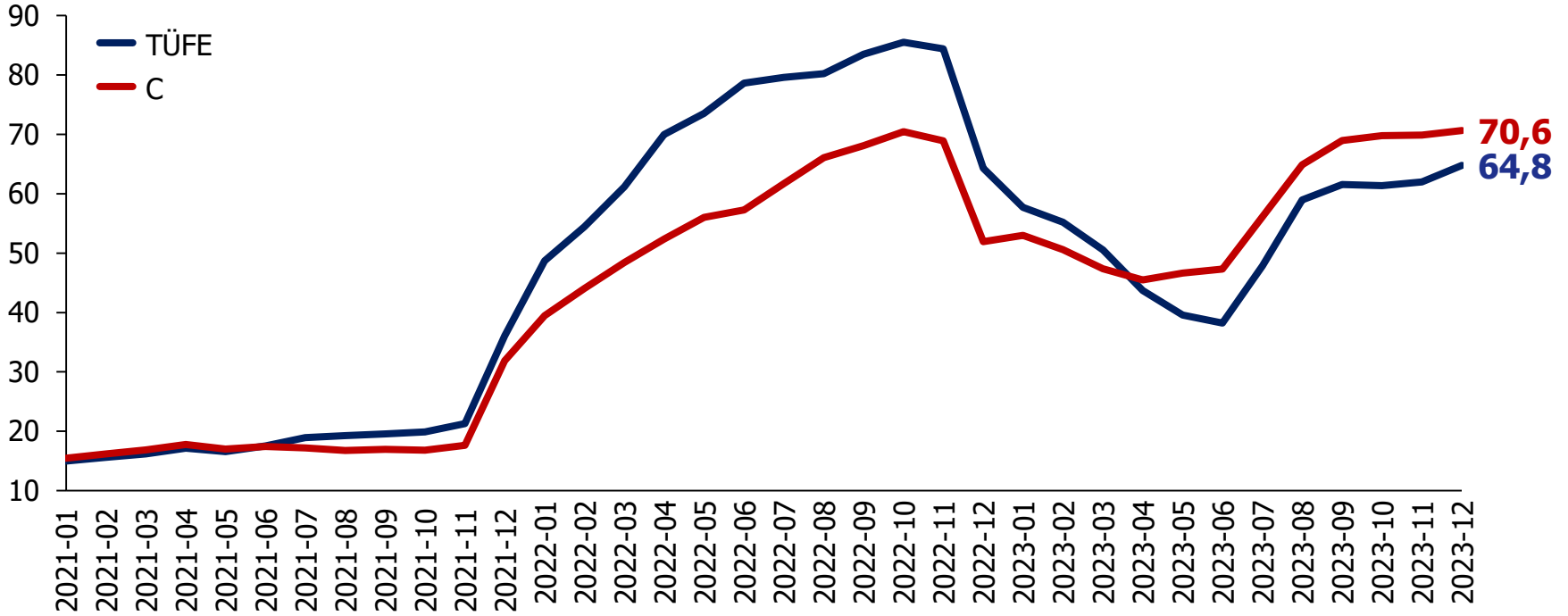

Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve özel kapsamlı gösterge - C
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve enerji alt endeksi
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

2023 yılı sonunda tüketici enflasyonu %64,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.
TÜFE-C endeksi ise manşet enflasyonun üzerinde seyretmektedir.

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergesi - C* (yıllık değişim, %) Ocak 2021 – Aralık 2023

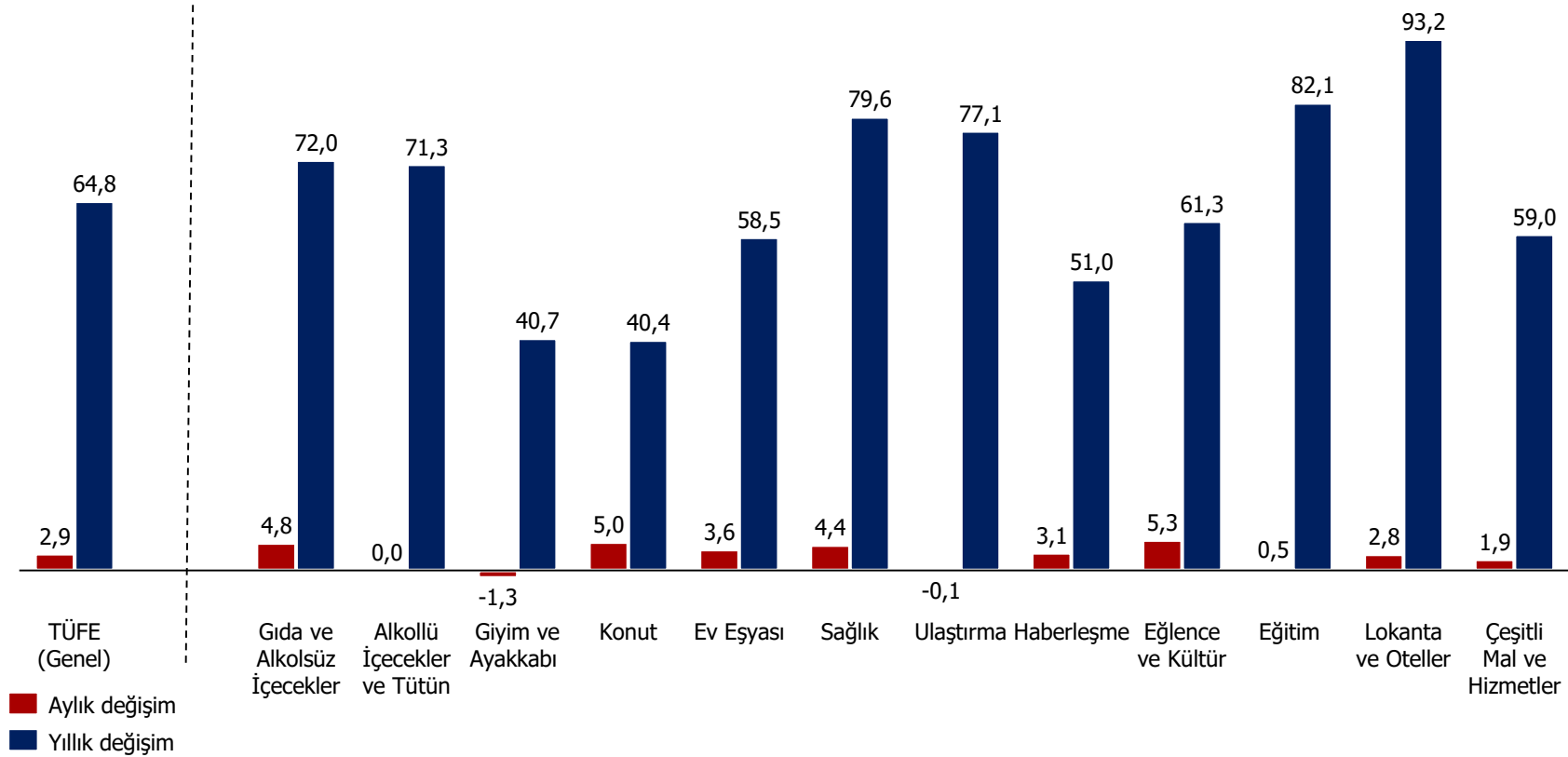
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden TÜFE-C, enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Aralık ayında aylık tüketici enflasyon oranı %2,9'dur.

En yüksek aylık artış %5,3 ile eğlence ve kültür ve %5 ile konut gruplarında gerçekleşmiştir.

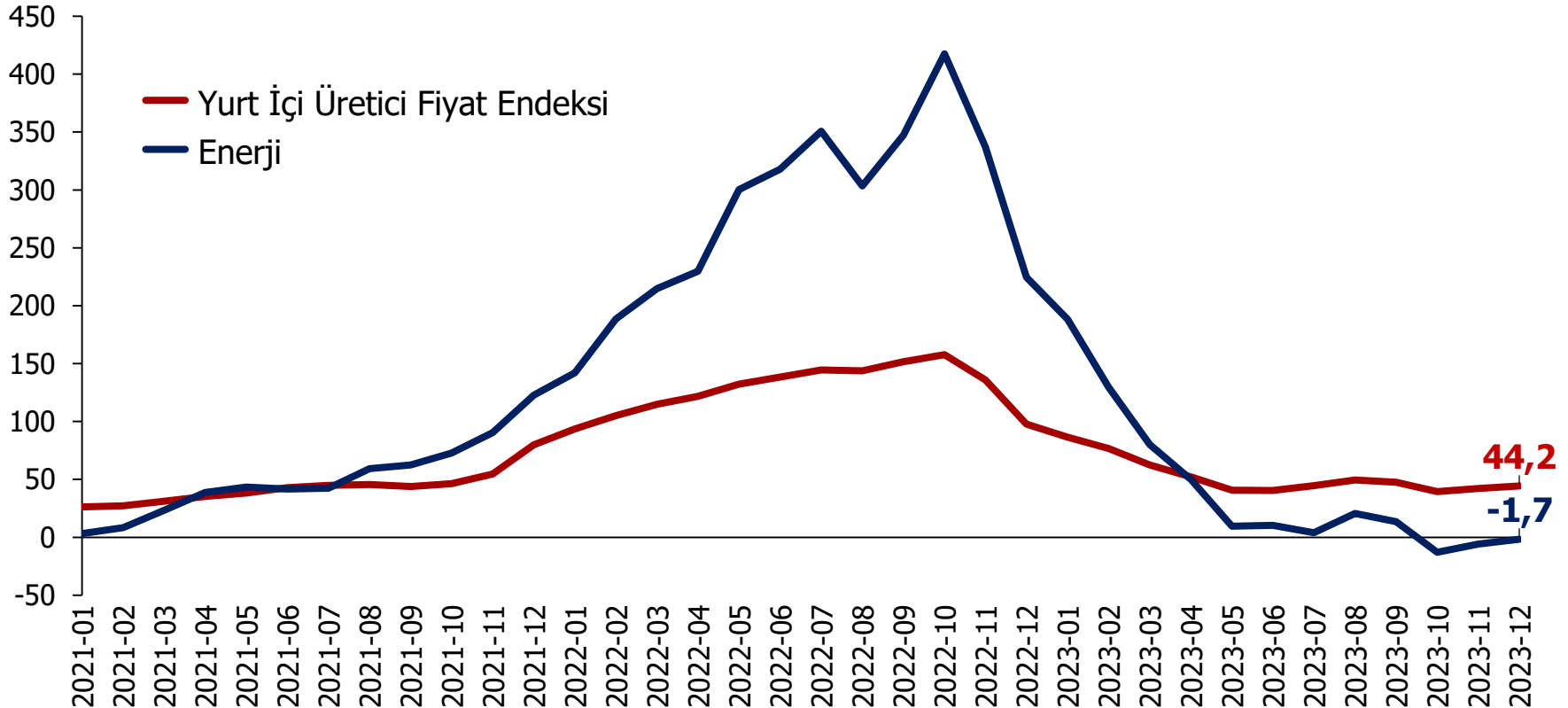
TÜFE ve alt kalemler (%) Aralık 2023

2023 yılı sonunda yurt içi üretici enflasyon oranı %44,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

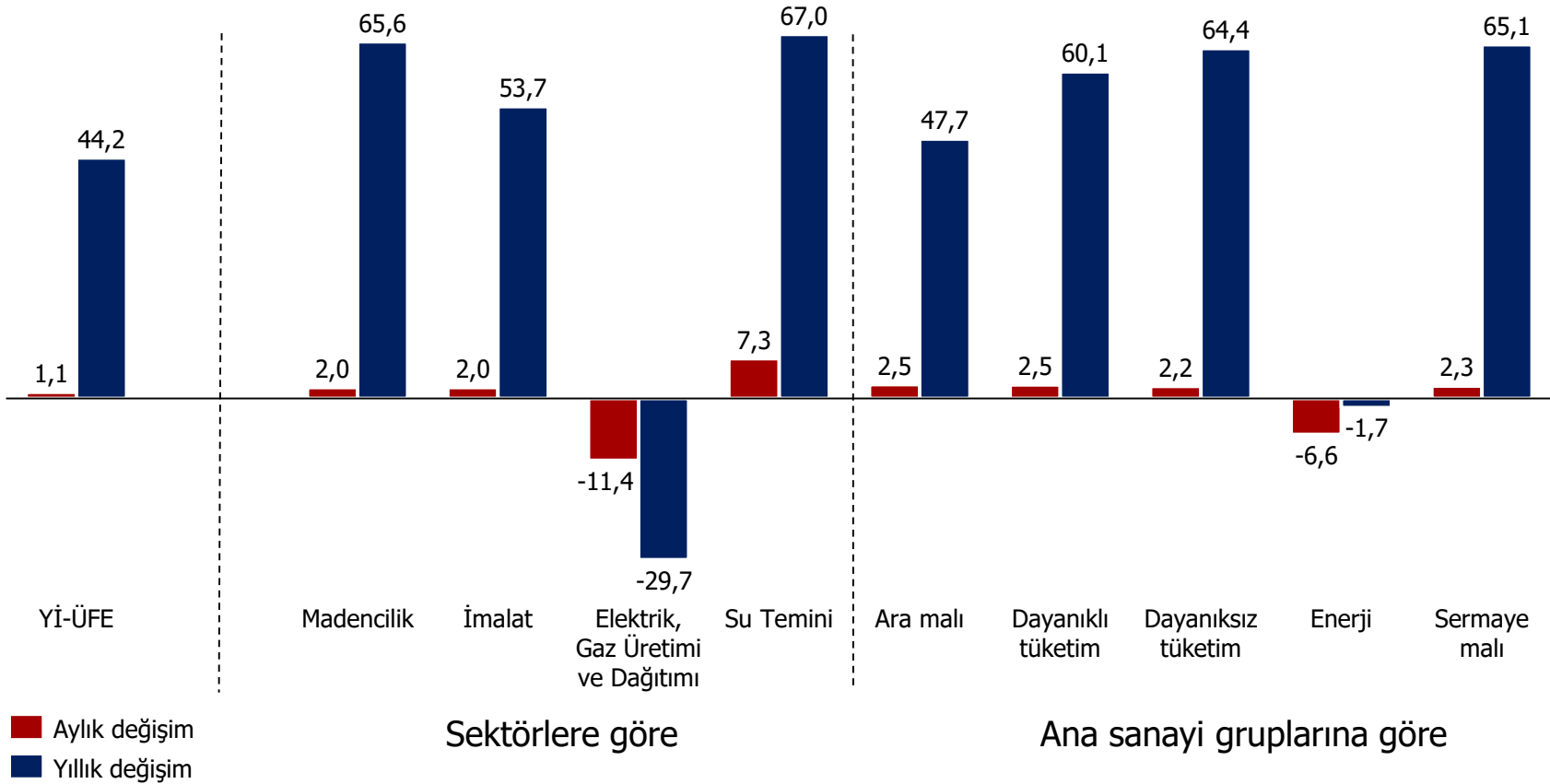
Enerji maliyetlerindeki yıllık düşüş ise %1,7'dir.

Yİ-ÜFE ve imalat (yıllık değişim, %) Ocak 2021 – Aralık 2023

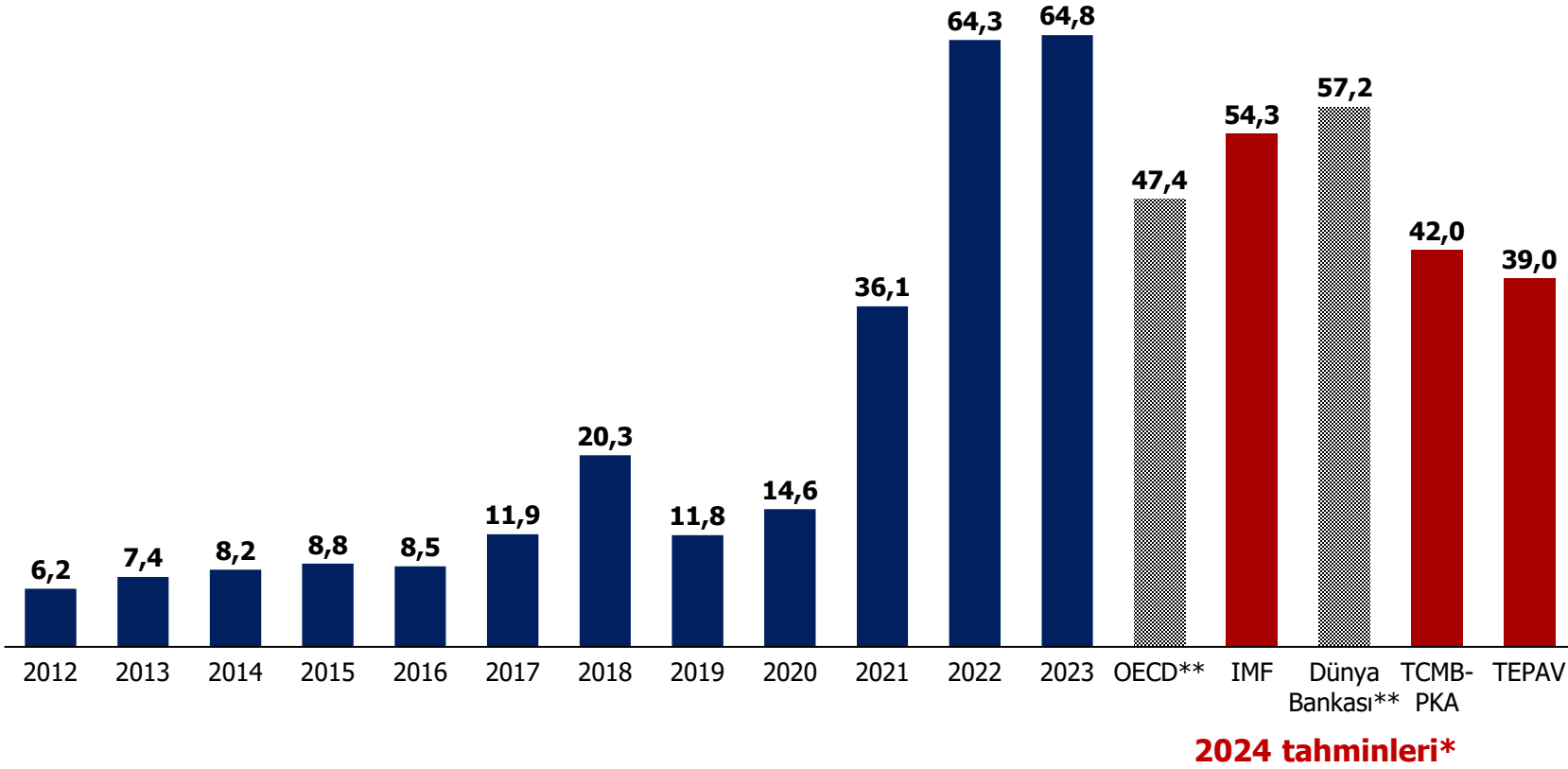
Aralık ayında aylık üretici enflasyon oranı %1,1'dir.
Su temininde %7,3 oranında aylık fiyat artışı gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE ve alt kalemler (%) Aralık 2023

2024 yıl sonu tüketici enflasyonu tahminleri %39,0-54,3 aralığındadır.

Enflasyon (TÜFE, %) 2011 - 2024

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* IMF – Ekim 2023 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Kasım 2023 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2023 Avrupa ve Orta Asya Güncelleme Raporu, , TCMB – Ocak 2024 Piyasa Katılımcıları Anketi ve TEPAV – Eylül 2023 Ekonomik Görünüm Raporu verileridir.

** Yıl ortalaması tahminleridir.

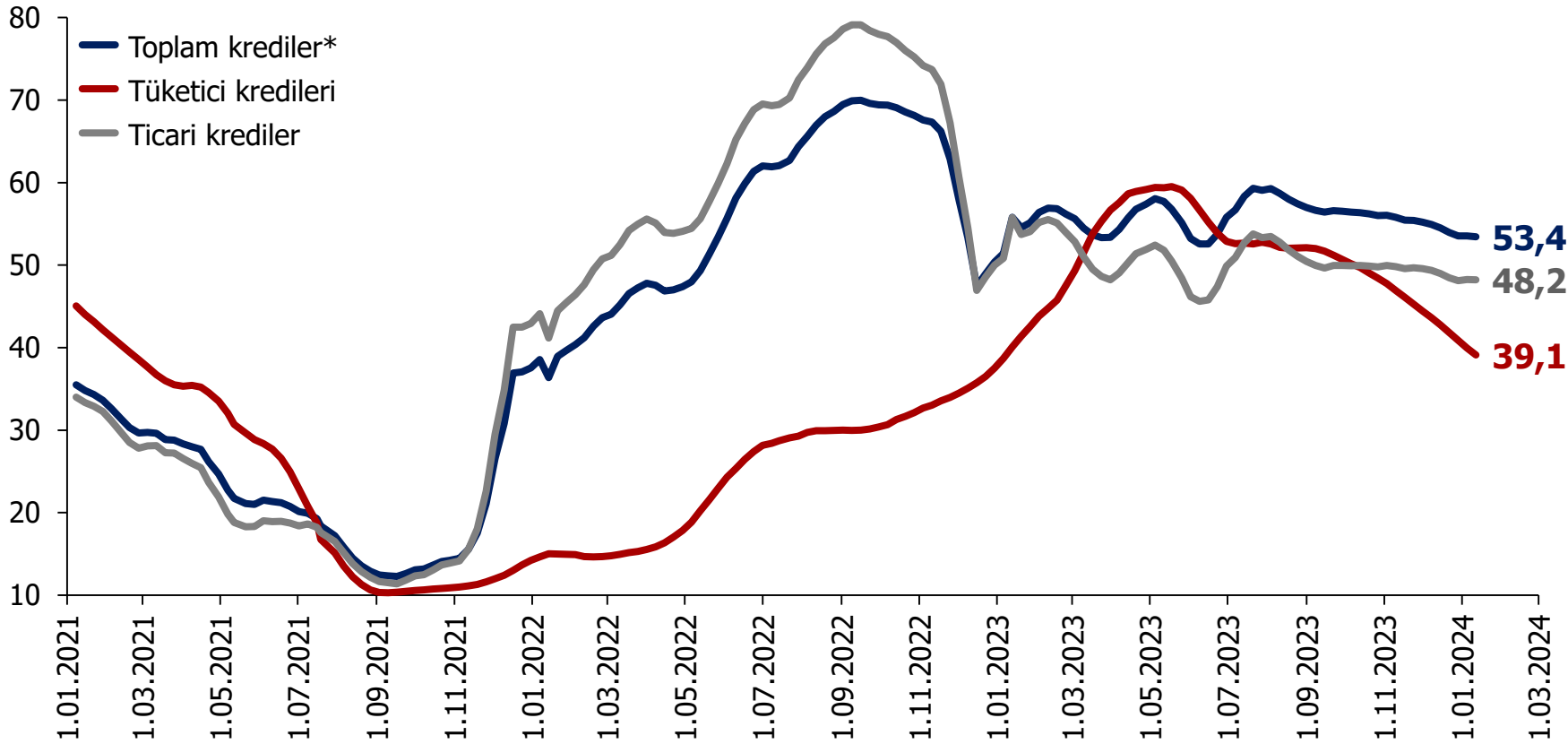
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
 - Kredi büyüme hızları
 - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
 - Takipteki alacaklar
 - Karşılıksız çek oranı
- Mevduat gelişmeleri
 - Toplam mevduat
 - TL ve YP mevduat
- Faiz oranları
 - Ticari kredi ve mevduat faizi
 - Tüketici kredi faizleri

Kredi kullanımlarında artışlar hız kesmektedir.

Ticari kredilerin yıllık artış oranı %48,2, tüketici kredilerinin yıllık artış oranı %39,1'dir.

Kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık değişim, %) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

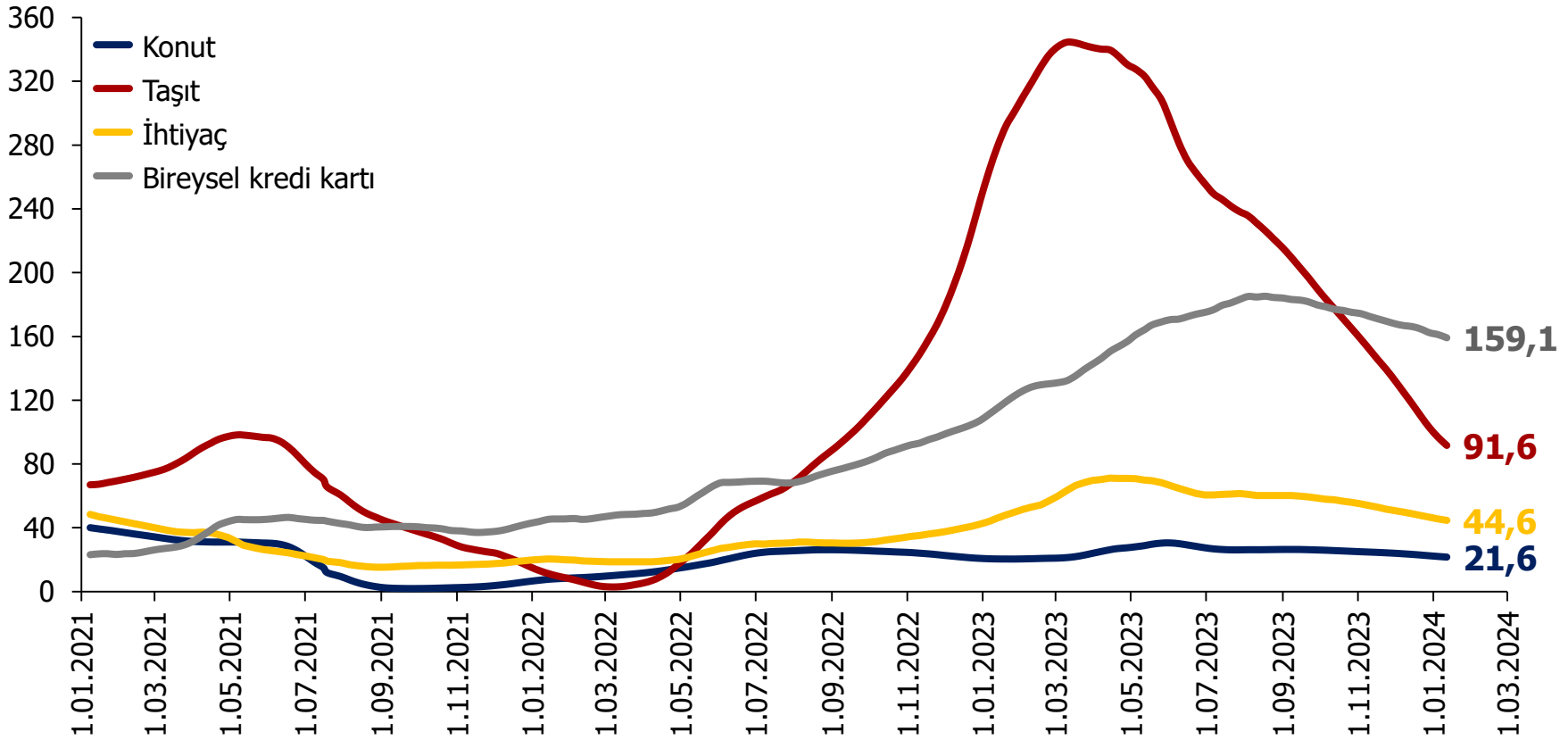
Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

* Tüketici, bireysel kredi kartları, ticari ve diğer kredileri kapsamaktadır.

Taşıt kredilerinde artışlar %91,6 seviyesine gerilemiştir.

İhtiyaç kredilerinde yıllık artış oranı %44,6, konut kredilerinde ise %21,6 olmuştur.

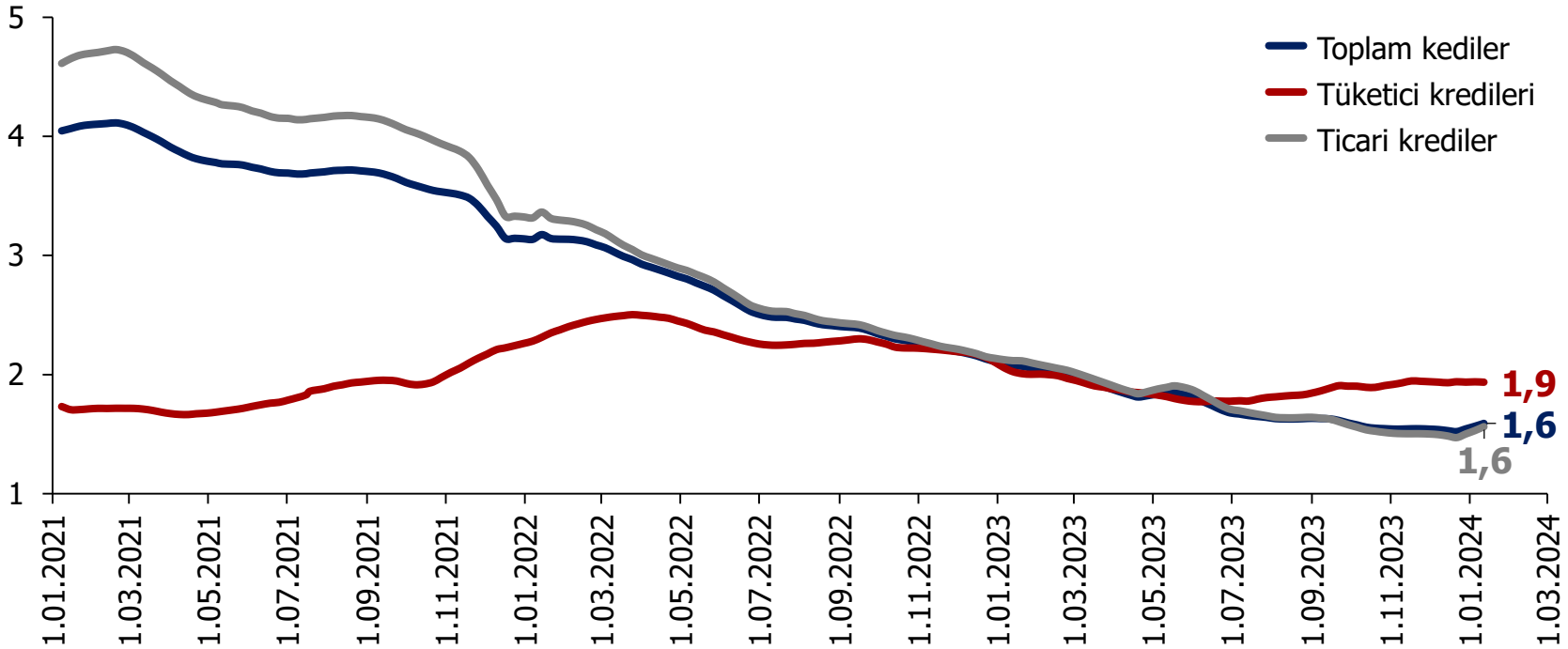
Tüketici kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Takipteki alacaklar oranı tüketici kredilerinde daha yüksektir.

Ocak ayı itibarıyla takipteki alacaklar oranı ticari kredilerinde %1,6, tüketici kredilerinde %1,9'dur.

Takipteki kredi oranları* (4 haftalık hareketli ortalama, %) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

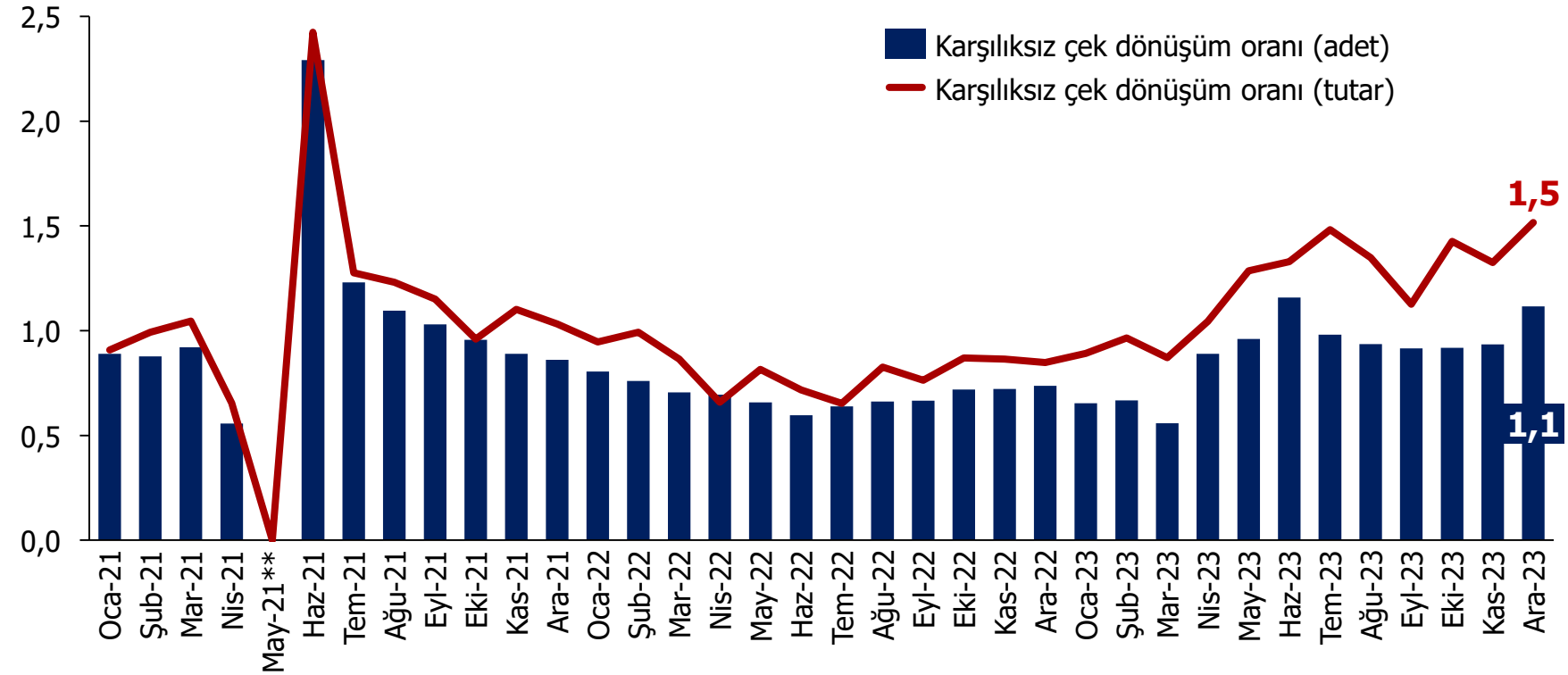
*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgınının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart 2020'de aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştır. İlgili uygulama bazı istisnalar tanınarak 30 Eylül 2021'e kadar uzatılmıştır.

Karşılıksız çeklerin dönüşüm oranı artış eğilimindedir.

Karşılıksız çeklerde dönüşüm oranları tutar olarak %1,5, adet olarak %1,1 seviyesindedir.

Karşılıksız çek dönüşüm oranı* (%) Ocak 2021 – Aralık 2023

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.

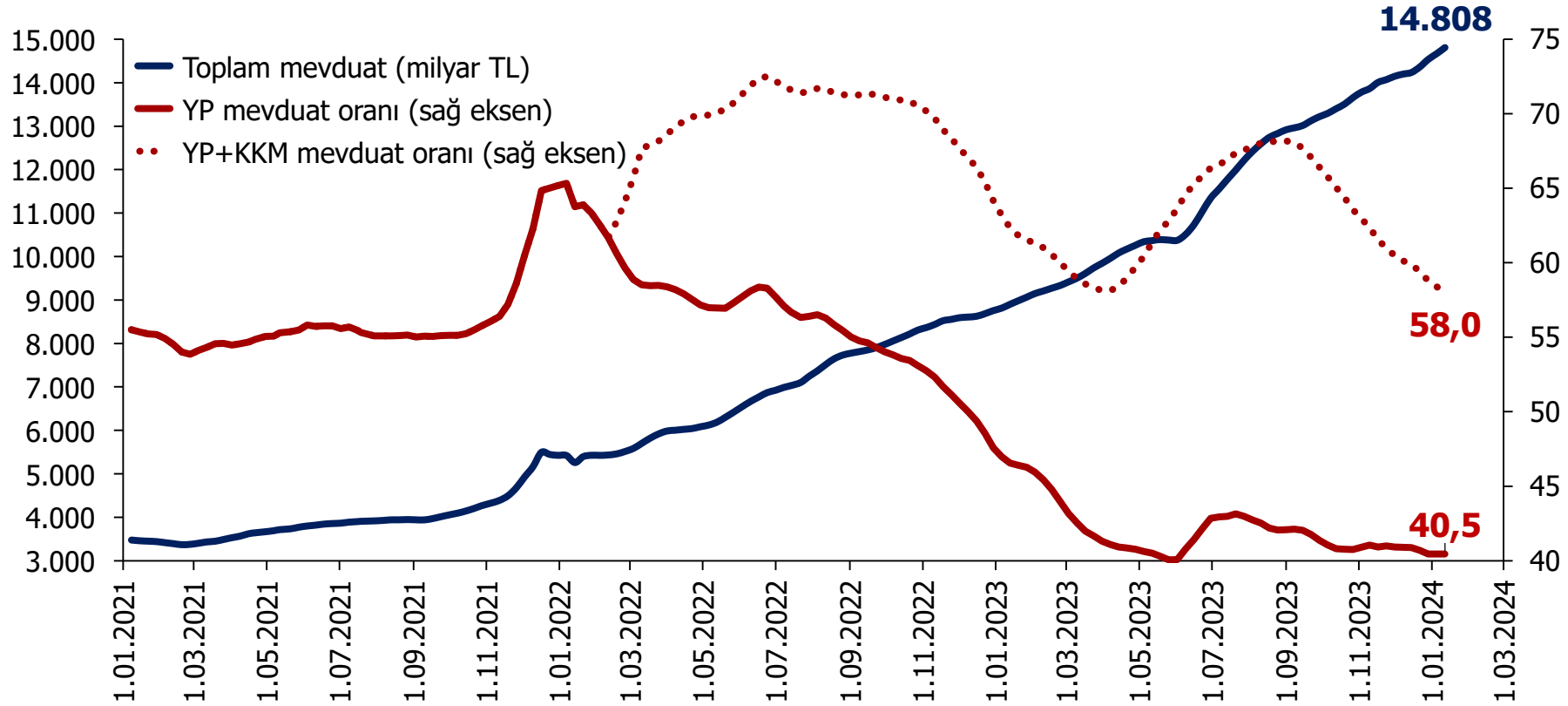
** 2021 yılı mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm>

Ocak ayı itibarıyla toplam mevduatlar 14,8 trilyon TL'yi aşmıştır.

Kur Korunmalı Mevduatlar (KKM) dahil mevduat dolarizasyon oranı son beş ayda 10 puan gerilemiştir.

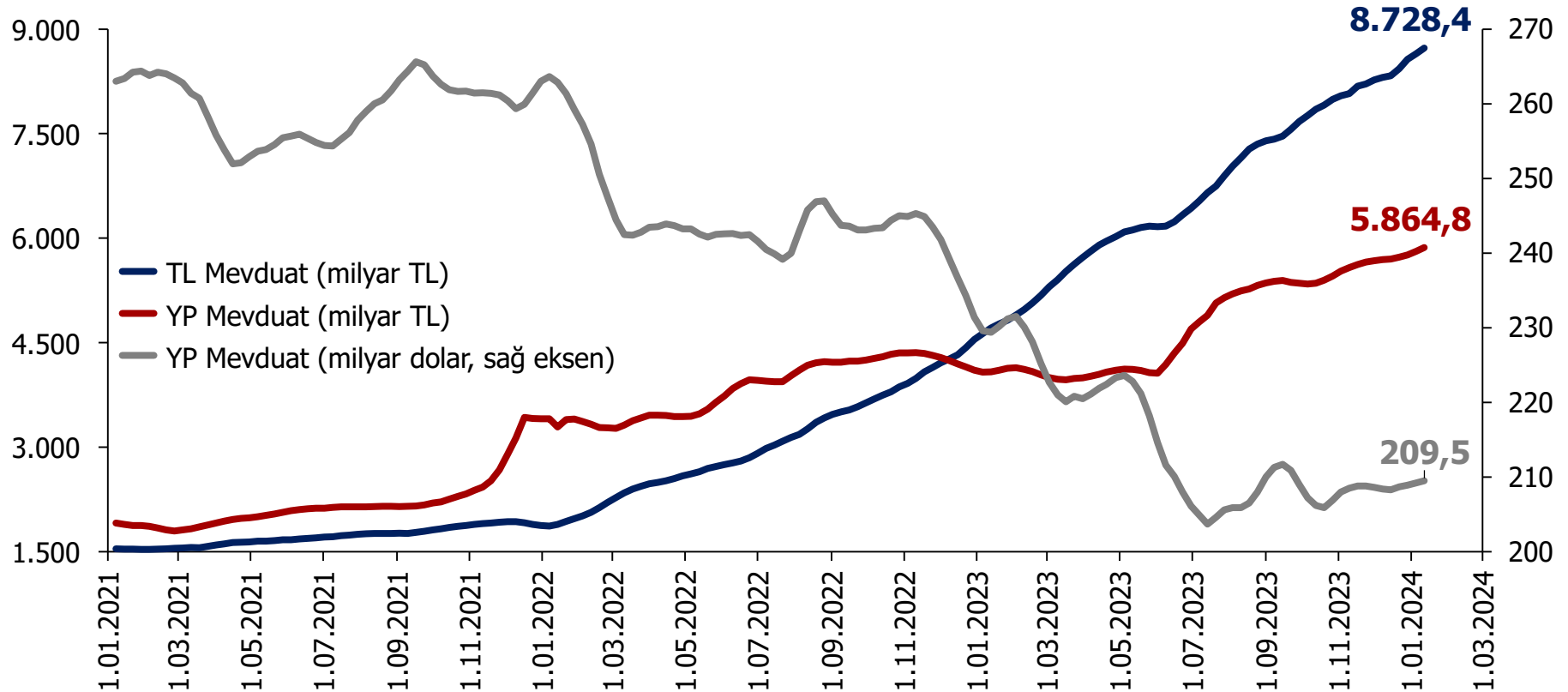
Toplam mevduat tutarı ve döviz endeksli mevduatların oranı (4 haftalık hareketli ortalama, %) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Yabancı para mevduatlar artmaktadır.

Yabancı mevduatlar son dört haftada 1,2 milyar dolar, TL karşılığı ise %2,9 artmıştır.

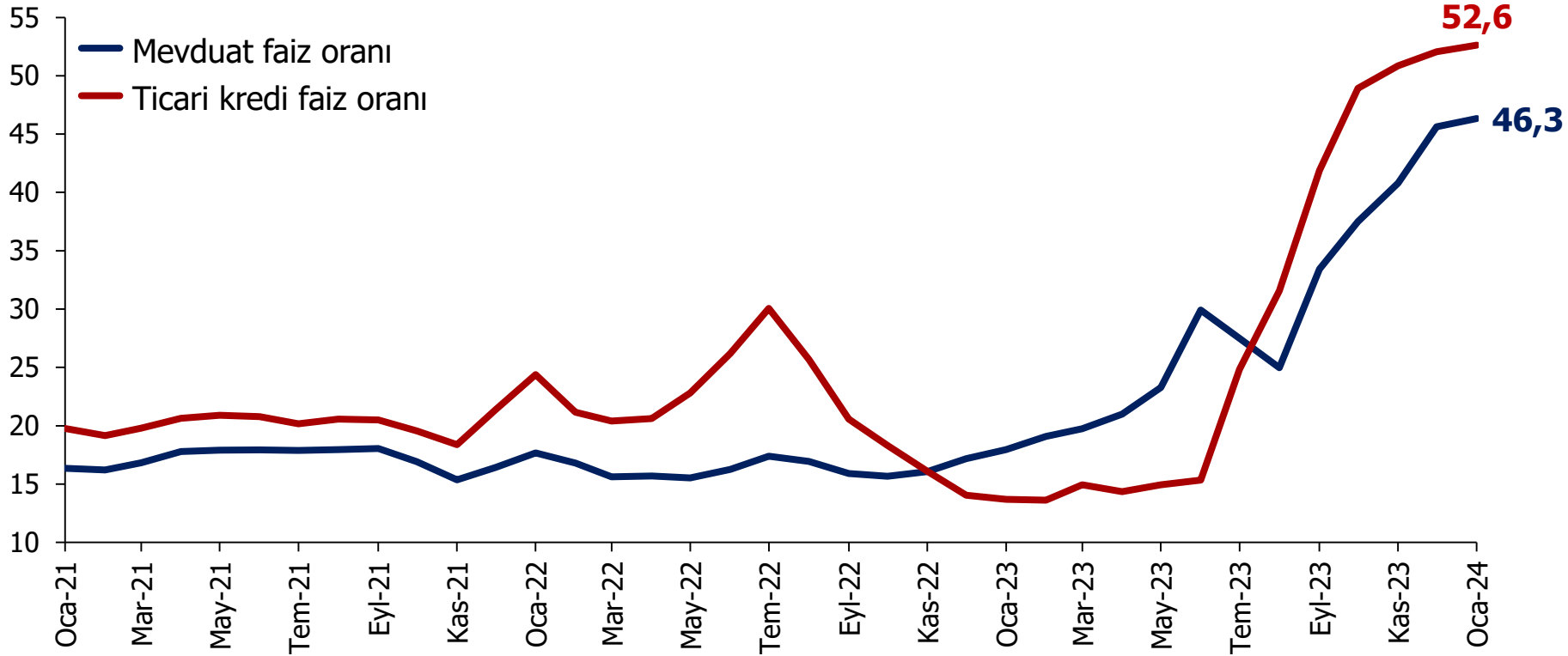
TL ve YP mevduat (4 haftalık hareketli ortalama) 8 Ocak 2021 – 12 Ocak 2024

Ticari kredi ve mevduat faizleri yükselmektedir.

Ocak ayı itibarıyla ticari kredi faizleri %52,6, mevduat faizleri ise %46,3 düzeyindedir.

Ticari kredi* ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Ocak 2024**

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

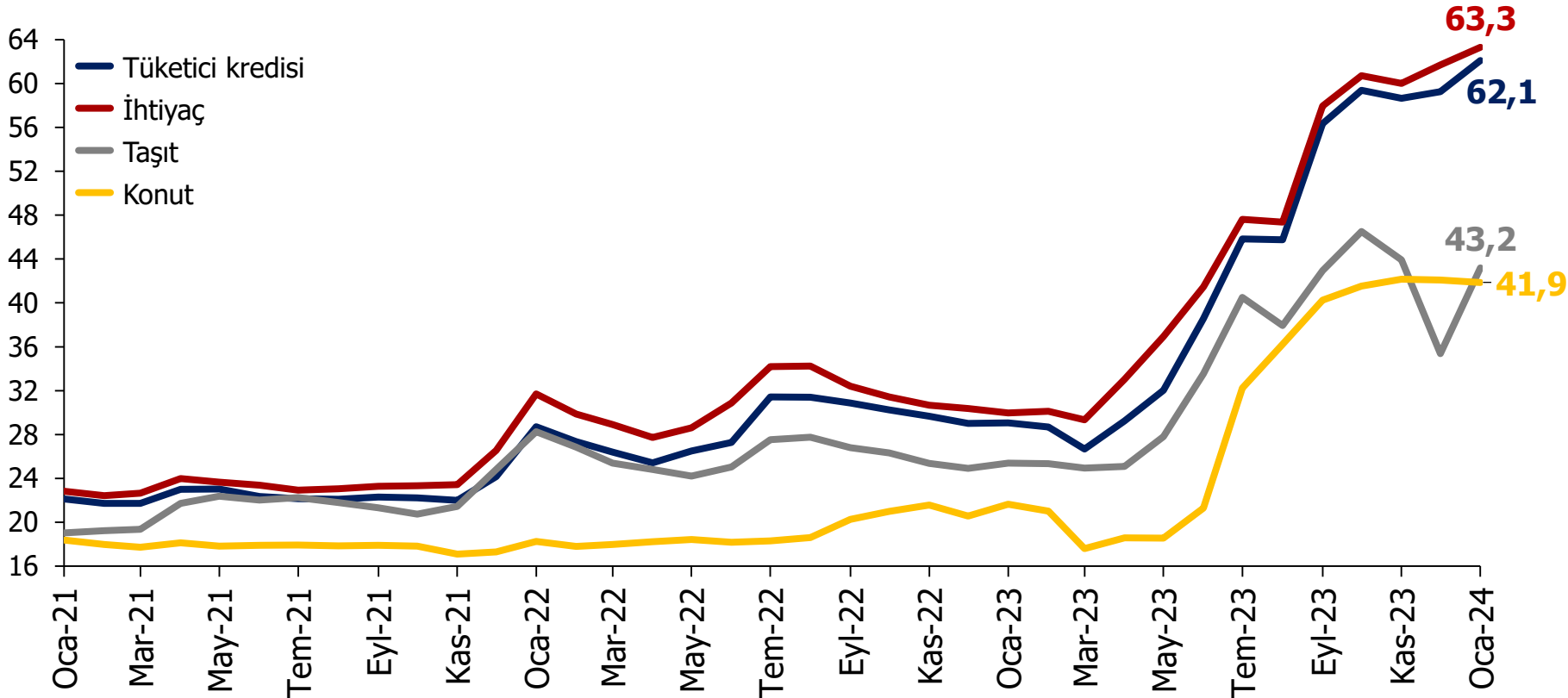
*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariçtir.

** 12 Ocak 2024 tarihi itibarıdır.

Tüketici kredilerinde faiz oranı yüksek seyrini korumaktadır.

Ocak ayı itibarıyla kredi faiz oranları ihtiyaç kredilerinde %63,3, taşıt kredilerinde %43,2, konut kredilerinde ise %41,9'dur.

Tüketici kredi faizleri (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Ocak 2024*

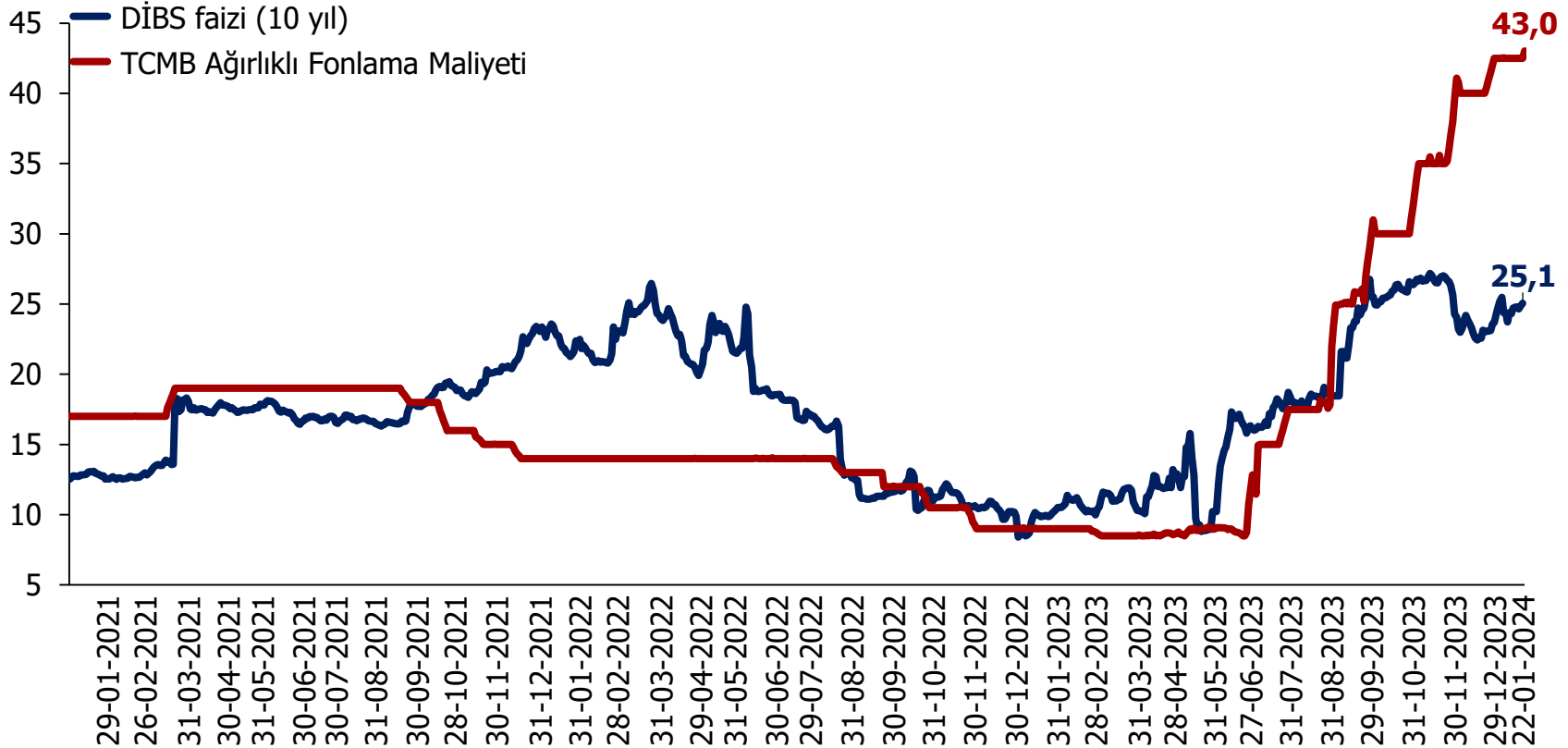
Finansal Piyasa Göstergeleri

- TCMB ortalama fonlama faizi
- Tahvil faizleri
- ABD tahvil faizi
- Türkiye risk primi (CDS)
- Döviz kurları

Para Politikası Kurulu politika faiz oranını ocak ayında %45 seviyesine yükseltmiştir.

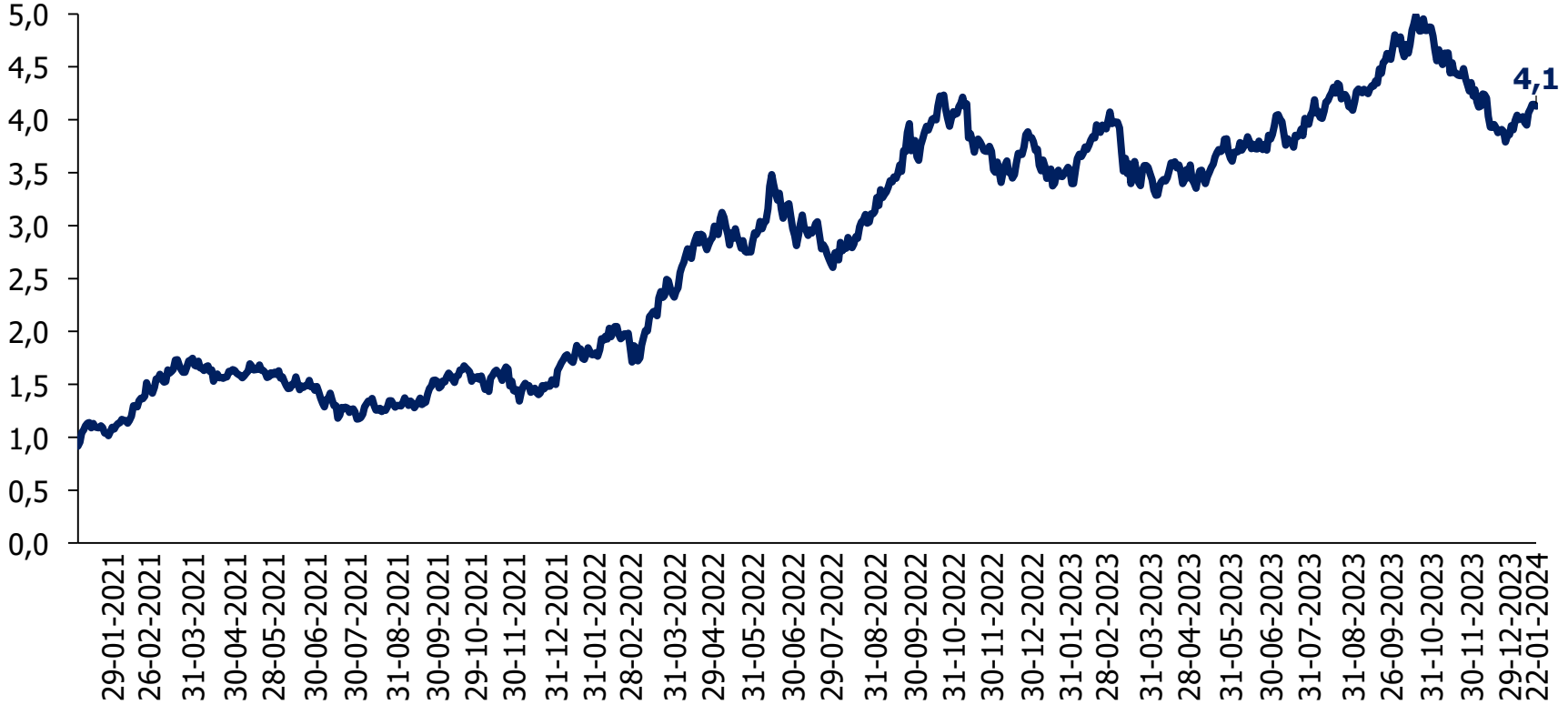
Ocak ayı itibarıyla TCMB ağırlıklı fonlama maliyeti %43, devlet iç borçlanma faizleri %25,1 düzeyindedir.

TCMB ortalama fonlama faizi ve Devlet iç borçlanma faizleri (günlük, %) 1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

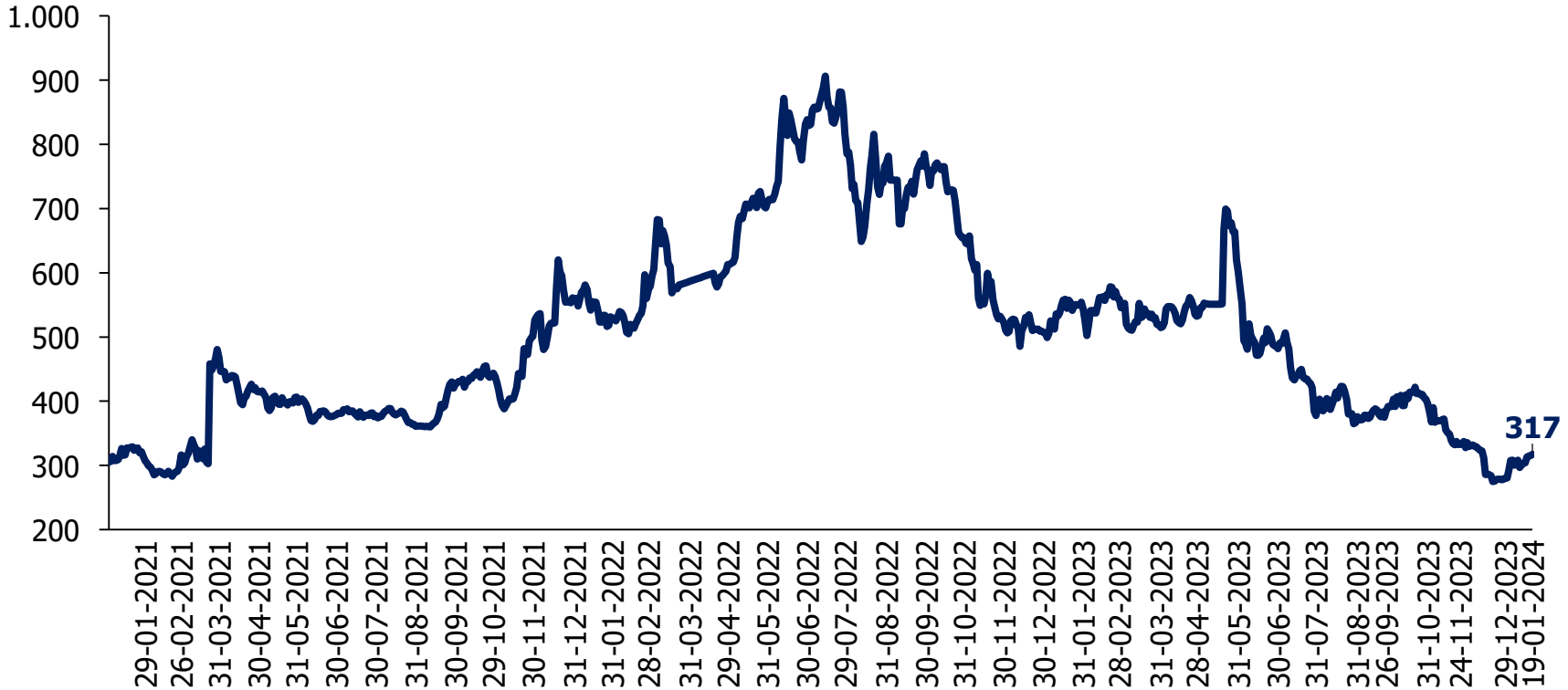
ABD Merkez Bankası (Fed) Aralık ayında politika faizini değiştirmeyerek 22 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 5,25-5,50 aralığında sabit tutmuştur.
ABD 10 yıllık devlet iç borçlanma faizi Ocak ayı itibarıyla %4,1'dir.

Devlet iç borçlanma faizleri – ABD 10 yıl (günlük, %) 1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

Türkiye'nin risklilik göstergesi yeni yılın ilk ayında 300 seviyelerindedir.
Temmuz 2022'de 906 seviyelerini gören Kredi Temerrüt Takas (CDS) oranı 2023 aralık ayında 278'e kadar gerilemiş, ocak ayında 317'ye yükselmiştir.

Kredi Temerrüt Takası – CDS* (günlük) 1 Ocak 2021 – 19 Ocak 2024

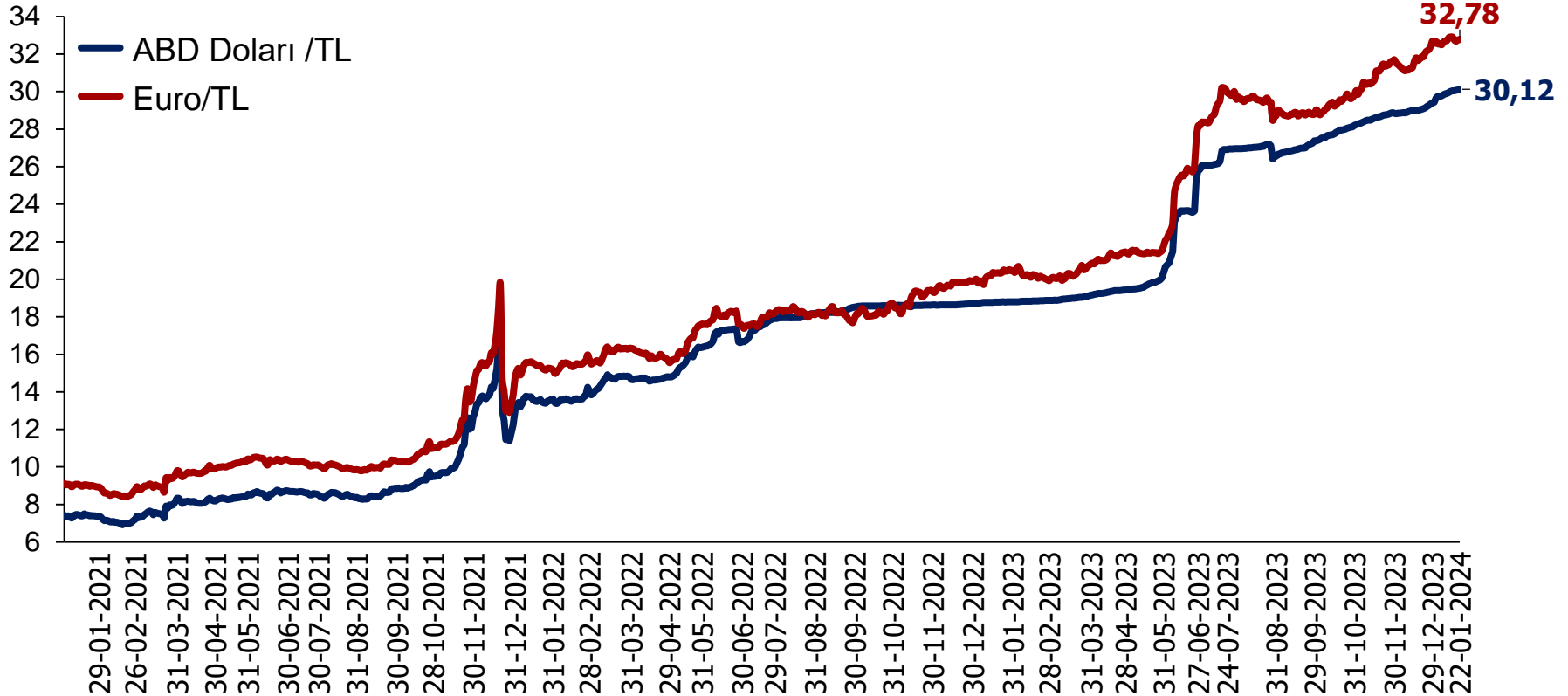
Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirme

* Tahvil ve benzeri yatırım enstrümanlarında borçlunun ödeyememe riskine karşı alacaklının hakkını garanti eden sigortadır.

Türk lirasında değer kaybı devam etmektedir.

Son bir ayda döviz kurundaki değişim ABD Doları/TL'de %3,5, Euro/TL'de ise %2,9'dur.

Döviz kurları (günlük) 1 Ocak 2021 – 22 Ocak 2024

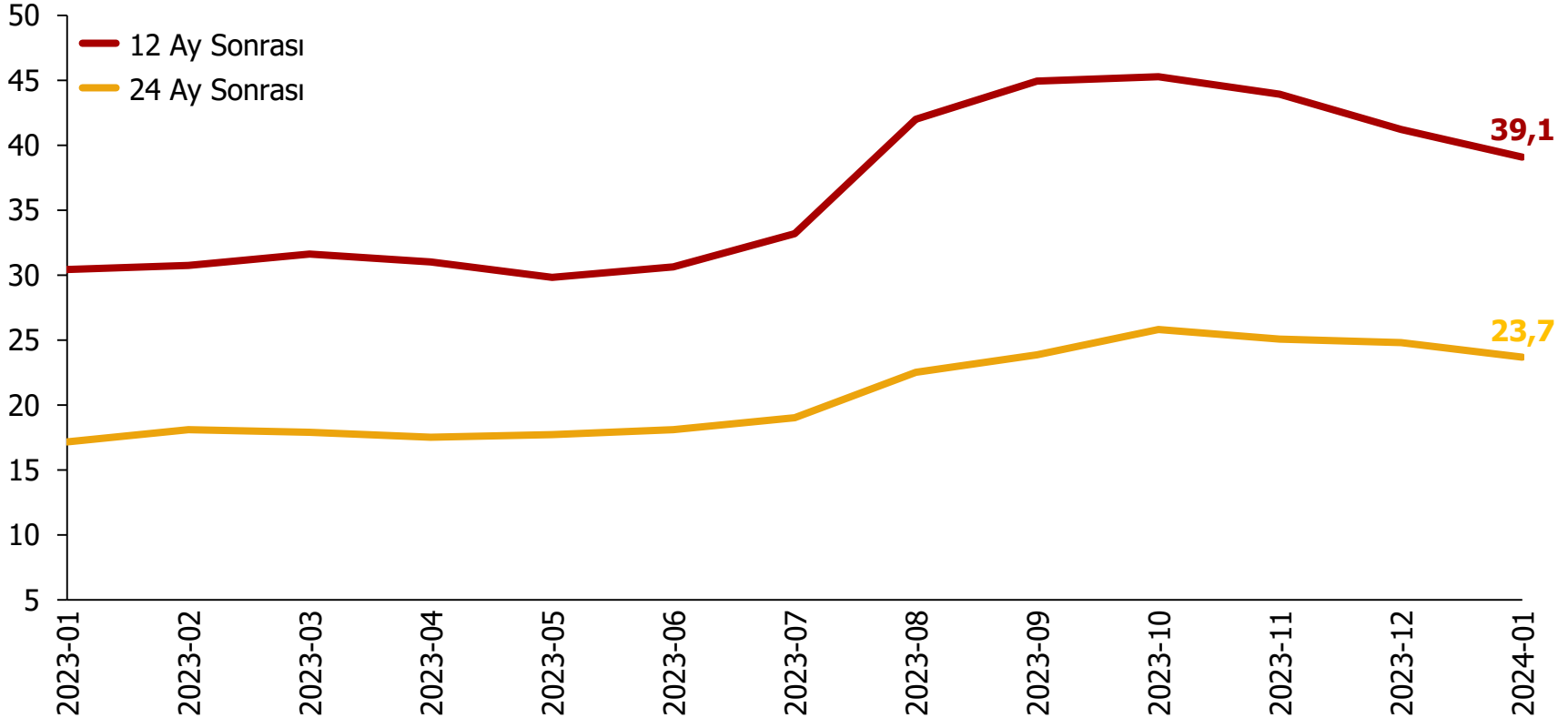
TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler*

- Enflasyon beklentileri
 - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
 - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- Döviz kuru beklentileri
 - 12 ay sonrasının ABD dolar kuru beklentisi
- Büyüme beklentileri
 - Cari yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi
 - Gelecek yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi

* TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, 19 Ocak 2024 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili tarihten sonraki gelişmeler beklentilere yansımamaktadır.

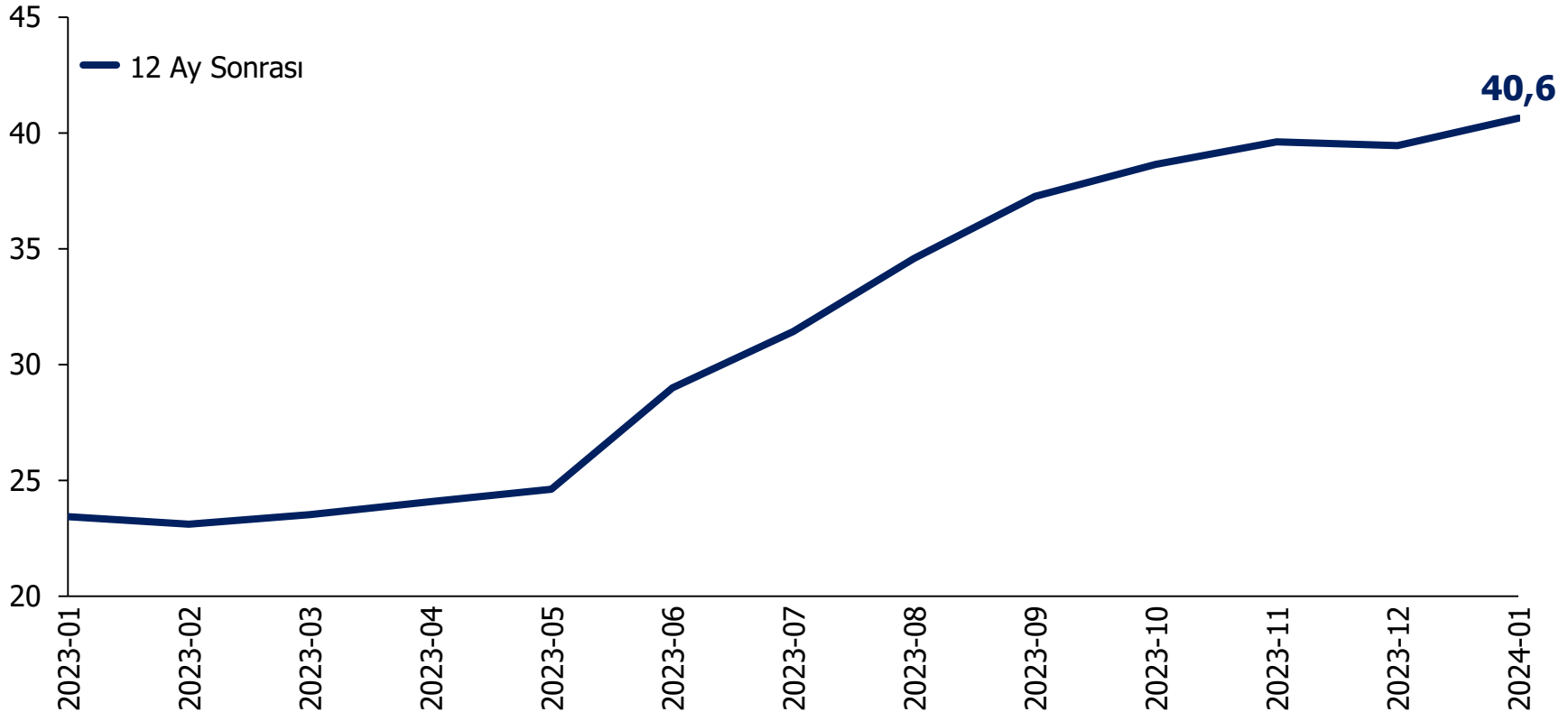
Enflasyon beklentilerinde düşüş sınırlıdır.
Ocak ayında 12 ay sonrası enflasyon beklentisi %39,1'dir.

Yıllık TÜFE beklentileri (%) Ocak 2023 – Ocak 2024

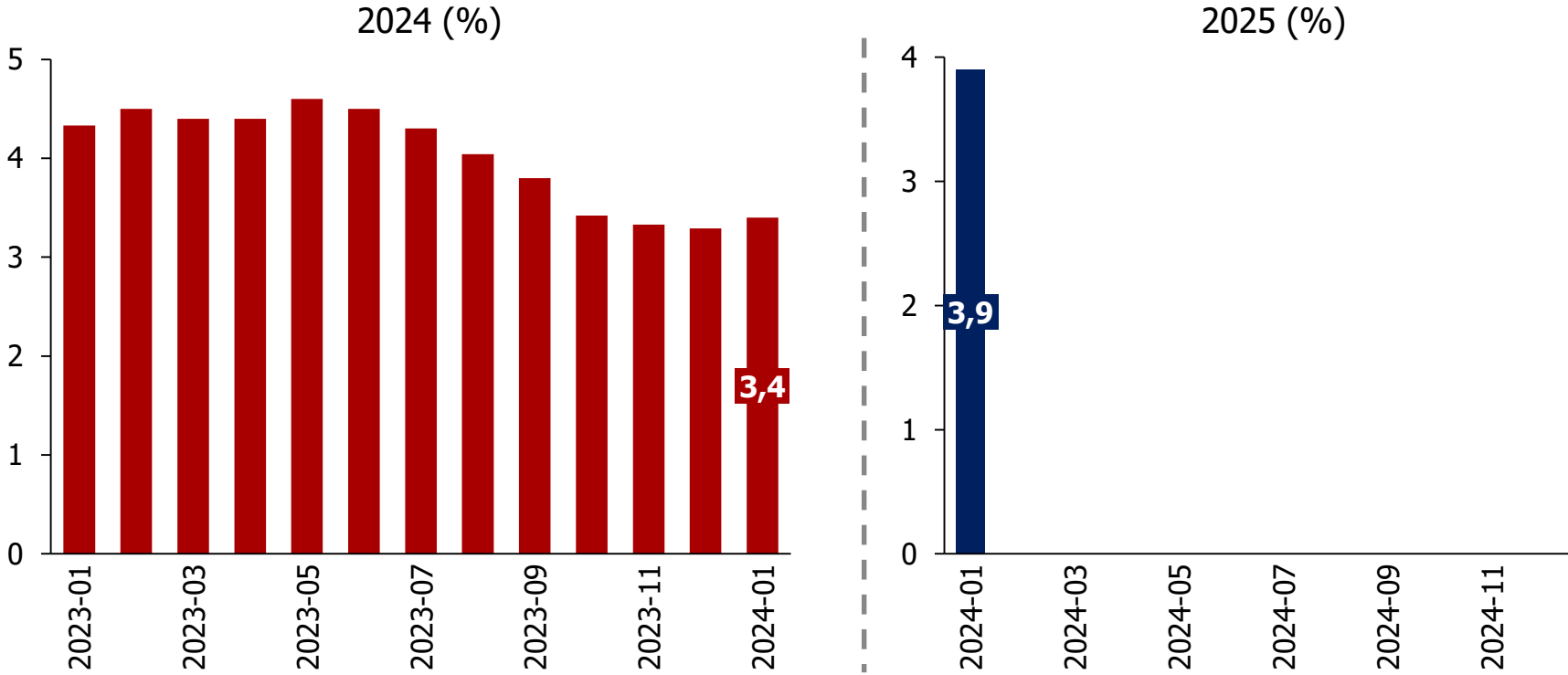
Anket katılımcıları döviz kurunun (ABD doları/TL) yıl sonunda 40,6 TL olmasını beklemektedir.

Döviz kuru beklentileri (ABD doları/TL) Ocak 2023 – Ocak 2024

Ocak ayında piyasa katılımcılarının 2024 yılı büyüme beklentisi %3,4'e yükselmiştir.
2025 yılı beklentisi ise %3,9'dur.

GSYİH Büyüme beklentileri (%) Ocak 2023 – Ocak 2024

Genel Değerlendirme -1

- 2023 yılı üçüncü çeyrek büyüme oranı yüzde 5,9 oranında gerçekleşmiştir. Sanayi, inşaat ve finans sektörleri üretim tarafından büyümeyi yukarı çekerken, harcamalar tarafında da özel ve kamu tüketimi ile yatırım harcamaları büyümeye pozitif katkı vermiştir.
- Öncü göstergeler ılımlı yavaşlama eğiliminin devamına işaret etmektedir. Sanayi üretimi zayıf dış talep nedeniyle sınırlı büyüme kaydetmiş, kapasite kullanım oranı gerilemiş ve elektrik tüketimi dördüncü çeyrek ve ocak ayında hız kesmiş, bileşik öncü gösterge de keskin şekilde düşmüştür. Bunun yanı sıra, perakende satışlar temelde enflasyon bekleyişlerinin kırılmaması nedeniyle görece olarak canlı seyrini korumaktadır.
- Cari açık Temmuz 2023'ten başlayarak düşüş eğilimine girmiştir. Ancak, Avrupa kaynaklı dış talebin zayıflığı ihracatı olumsuz etkilerken, görece güçlü iç talep altın başta olmak üzere ithalatı desteklemekte, dolayısıyla cari işlemler açığındaki iyileşmeyi sınırlamaktadır.
- Cari açığın finansman tarafında portföy girişleri artmaktadır. Diğer taraftan, 2023 yılının ikinci yarısından itibaren yükselmekte olan Merkez Bankası rezervleri son haftalarda gerileme eğilimine girmiş, net rezervlerdeki düşüş 7,9 milyar dolara ulaşmıştır.

Genel Değerlendirme -2

- Merkezi Yönetim bütçesi, yüksek enflasyonun yarattığı vergi geliri artışına ve tahsilat oranlarındaki yükselişe bağlı olarak Aralık 2023'e kadar olumlu seyretmiş ancak, aralık ayında başta gerçekleştirilmeyen deprem harcamalarının tahakkuk ettirilmesiyle açık çarpıcı şekilde artmıştır. Söz konusu tahakkukların harcamaya dönüşmesi ve 2024 yılı harcamaları ile birleşmesi, piyasaya önemli likidite çıkışına neden olacak ve enflasyon ile mücadeleyi zorlaştıracaktır.
- Parasal koşulların sıkılaşmaya devam etmesiyle mevduat ve kredi faiz oranları yükselmiş, kredi kullanımları önemli oranda hız kesmiştir. Kur Korumalı Mevduatlar (KKM) çözülmekle birlikte, yabancı para mevduatlar hala 2021 düzeyinin ve 2018 öncesindeki uzun vadeli eğilimin oldukça üzerindedir. Mevduat dolarizasyon oranı KKM'nin eğilimine bağlı olarak gerilemekte ancak, yüzde 60'a yakın yüksek düzeyini korumaktadır.
- 2023 yılı sonunda manşet enflasyon ve çekirdek göstergeler yükselirken önümüzdeki dönemde kurlardaki kontrollü artışın daha düşük enflasyon eğilimini desteklediği değerlendirilmektedir. Ancak, yüzde 49 oranında belirlenen asgari ücret zammı ve kamunun belirlediği hizmet - ürün fiyatlarında yeniden değerlendirme oranına endeksli artışlar 2024 yılı ilk aylarında enflasyon eğiliminde hızlanmaya neden olaktır. Ayrıca, yüksek enflasyon beklentileri ve tahminleri dikkate alındığında, para politikasındaki sıkılaşma devam ederken fiyatlandırma davranışlarındaki bozulmanın ve başta hizmet enflasyonu olmak üzere enflasyondaki katılığın sürdüğü gözlenmektedir.

Kaynak Önerileri

- Enflasyon Raporu 2023 - IV (2 Kasım 2023)

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2023/Enflasyon+Raporu+2023+-+IV>

- Finansal İstikrar Raporu – Kasım 2023, Sayı 37

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Finansal+Istikrar+Raporu/2023/Sayi+37>

- TEPAV Ekonomik Görünüm Raporu – Eylül 2023, Sayı 1

https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2023/bultenler/ekonomik_gorunum/2023c3_ekonomik_gorunum_raporu.pdf

TEPAV Aylık Ekonomik Değerlendirme – Ocak 2024, Sayı 3

<https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10675>